Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...мнай 1921 оной ...абрийн 21-hээ гарана | № 205 (13694) | 1974 оной сентябрийн 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТООСООТО hУНГАЛТЫН ПАРТИЙНА СУГЛААНУУД

...партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилхы орга... эрхэ түлөөлэлгын бол зорой түгэсэжэ эхилhэнтэй ...ндуулан, КПСС-эй обкомой бюро партийна бүлэ... цехүүдэй болон парткомгүй партийна эхин орга...нуудта тоосоото hунгалтын суглаа үнгэргэхэ гэhэн ...я абаба. Энэ хэмжээ ябуулгын гүнзэгы удха ша... байhанhаа уламжалан, тоосоото hунгалтын суг... hайн бэлэдхэлтэйгээр, эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ ... хангахыень партиин райкомуудые, партком болон ...йна эхин организацинуудые бюро уялгалаа.

Тоосоото hунгалтын энэ кампани хадаа юhэдэхи түсэб... табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэнь үнгэргэгдэхэ бай... өөрын онсо шэнжэ шанартай бшуу. Тиимэhээ ...мышленна предприятинуудай, транспортын, колхоз, ...зуудай, барилгын, ажаhуудалай эрилтэ хангалгын, ...даа наймаанай эмхи зургаануудай партийна орга...нууд коллективүүдэй ажахын ажал ябуулгые хэр ...хүтэлбэрилhэн үрэ дүнгүүдээ нарин нягтаар шал...үзэхэ уялгатай. Тинхэдээ табан жэлэй дүрбэн жэ... даабари бэелүүлхэ хүдэлмэриин ябасада, гүйсэд хэ...дээгүй арга боломжонуудые элирхэйлхэ хэрэгтэ ан... онсо хандуулха, табан жэлэй түсэбые алишье ...рынь заатагүй дүүргэхэ зорилготой тодорхой хэмжээ ...нуудые хараалха ёhотой болоно. Энэ ушар илан... табан жэлэй түсэб бирагүйгөөр дүүргэжэ байгшадта ...хабаатай.

Республикын олонхи предприятинуудай, колхоз болон ...нуудай партийна эхин организацинууд тоосоото hун...галтаа суглаае үйлэдбэриин яhала hайн үрэ дүнгүүд... уттажа байна. Республикымнай промышленность ... хүдөө ажахы шухала шухала продукци худалдаха ... hарын гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргээ ... Тэрэтэй хамта энэ амжалтын арада далдалагдаhан ...той дутагдалнуудые обёоронгүй гаража боломоор ... Дутагдалнууд партийна зарим эхин организацинуу... хангалтагүй хүдэлмэриин хойшолон болоно бшуу.

...табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй даабарие Улаан... шэлэй заводой, «Забайкаллес» комбинадай мэдэ... олон предприятинуудай, Буряадай автомобильна уп...рлениин, «Гусиноозерская» шахтын, мүн бусад хэдэн ...ктивүүд дүүргэжэ шадаагүй. Хүтэлбэрилхы түгэс ...барнтай, элсүүлхы хүсэтэй партийна организацитай ...ктивэй ажал хэрэг урагшатай, хамтын жасада ...гөө хубитые бардамаар оруулдаг байhыень ажабай... гэршэлнэ.

...Буряадай барилгын управлениин мэдэлэй зарим hалба...нуудай тулюур хүдэлмэри hанаа ехээр зобооно. Барил... бодхоохо, капитальна hомололго ашаглаха энэ жэлэй ... нуугаар дүүргэгдэжэ байна. Иимэ байдал гансал ...риально-техническэ хангалгын дутагдалhаа болоно ... Ажалай эмхидхэлэй hулаhаа, барилга-хабсаралгын ...лениинүүдтэхи партийна эхин организацинуудай үй...риин хэрэгтэ мууса нүлөөлдэгhөөнь гол түлэб дул... гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

...Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон», «Эрдэм» совхозуудай, ...урой аймагай «Дружба» колхозой партийна эхин ор...ганизацинууд хүдэлмэреэ hуладхаа, тэдэнэй нүлөөнь ба... ...гарданагүй. Имагтал энэ шалтагаанhаа уламжалан, ... ажахынууд хүдөө ажахын продуктнуудые абалга ... гүрэндэ тушаалгаар гээгдэлдэ оронхой.

...болон мүн бусадшье парторганизацинуудай ком...мунистнууд үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэд ...хэрэглэхын түлөө саашадаа эрид шууд оролдохо ... Ниитын үйлэбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, науч...но-техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха, продукциин шанар ... hайжаруулха, үйлэдбэри хүтэлбэрилгын арга дүр... нарижуулха тэмсэлдэ коммунистнуудые, бүхы ...шадые элсүүлгэдэ тоосоото hунгалтын суглаанууд ...гөөр нүлөөлхэ зэргэтэй.

...Мүнөө үнгэргэгдэхэ тоосоото hунгалтын кампани үшөө ... онсо шэнжэ шанартай. Дийлэнхи олон организаци...нуудта партийна документнүүдые hэлгэлгын дүүрэhэн ...ээ суглаанууд болохонь. Партиин бэелүүлhэн эм...хидхэлэй, политическэ угаа шухала энэ хэмжээ ябуулга ... партийна эхин организацинуудай хүдэлмэрине ... hайжаруулха хэрэгтэ бодотоор нүлөөлhэн байна. ...зуура зарим организацинууд партийна документнүү... hэлгэжэ дүүргэмсээрээ эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэри ...дулhан байха юм. Коммунистнуудай партийна даа... дүүргэхын хойноhоо хиналта мууса хэгдэнэ, жу... бэхижүүлхэ, эдэбхи хүгжөөхэ асуудалнуудта анхарал ... хандуулагдана. Эдэбхи эрмэлзэлгүй коммунистнууд... ябуулдаг хүдэлмэреэ болюулжархиhаншье ушар бии.

Тоосоото hунгалтын кампаниин ябажа байха үедэ пар...тийна документнүүдые hэлгэлгын хүдэлмэриин дүн, дүй ...шэлые согсолхо, партиин зэргые бэхижүүлхэ, пар...тийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабарие дээ...шэлүүлхэ эрилтэ табигдана.

...Коммунистнуудые үзэл сурталай талаар хатуужанги... ...ар хүмүүжүүлхэ, КПСС-эй Уставаар тодорхойлогдо... ...уялгата эрилтэнүүдые эрхимээр бэелүүлхэ асуудал... ...та тоосоото hунгалтын суглаан гол анхаралаа хан... ...ха ёhотой байhаниинь элитэ. Имагтал өөhэд хоорон... ...эрилтэ ехэтэйгээр хүдэлөө хадаа партийна ёho гури... ...дые зүбөөр баримталха, али бүхы ажал ябуулгада ... дүн ехэтэйгээр нүлөөлхэ байна ха юм.

...Профсоюзай, комсомолой организацинуудтай, ниитын ... эмхинүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлhэн, тэдэ... зүбөөр ударидажа шадаhан партийна эхин органи... ...ажал хэрэг урагшатай, үрэ дүн баянтай байдаг. ...hээ ажалша коллективүүдэй али бүхы ажабайдалда ...дэг партийна нүлөөгөө улам гүнзэгырүүлхэ, ажа... соёл культурын байгуулалтын зорилгонуудые шийд... хэрэгтэ ниитын эмхинүүдые улам эдэбхитэйгээр ха... ...суулха асуудалнууд тоосоото hунгалтын суглаа... ...дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэхэ зэргэтэй.

...hайн бэлэдхэлтэй суглаан хэзээдэшье эмхитэйгээр, ...мунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар, аша үрэ ...тэйгээр үнгэрдэг гээшэ. Тиихэтэй хамта тоосоото ...лэй шанарhаа, удхаhаа суглаанай хүдэлмэри баhа ...дахал байха. Тиимэhээ энээн тушаа мүн лэ анхара... табиха ушартай байhамнай элирнэ.

Тоосоон ба hунгалта хадаа коммунистнуудай ажабай... ...дал ехэл шухала удхатай ушар болоно. Тиимэhээ энэ ...ал партиин горком ба райкомуудай, парткомуудай ... бүриинь анхарал доро байха зэргэтэй. Тоосоото ...галтын кампаниие хүтэлбэрилхэтэеэ хамта партийна ...байдалай ёho гуримые нарииаар сахиха, партийна ...нуудай бүридэлые шанарайнь талаар улам бэхи...жүүлхэ, тэндэ эгээл хүндэтэй, бэрхэ, эдэбхитэй, бэлэдхэл...тай коммунистнуудые hунгаха оролдолго гаргаха хэ...гтэй.

Тоосоото hунгалтын суглаануудай үедэ коммунистнуу... ...хэhэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, оруулhан hанам... дурадхалнууд анхаралтайгаар шэнжэлэгдэн согсолог... ...тэдэниие хүсэндэнь хүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые ...партком болон КПСС-эй райкомууд хараалха уялга... ...даа.

КПСС-эй XXIV съездын хараалhан даабаринуудые ...тэрэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ республикын ажал... ...өөhэдынгөө хубитые ехээр оруулхын түлөө габша... ...аар хүдэлнэ. Бүгэдэ арадай энэ ехэ тэмсэлэй ман... ...да коммунистнууд жагсана.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

ХҮДӨӨ АЖАЛШАДАЙ ЗАХИЛААР

Манай Улаан-Үдын трикотажна фабрикын коллектив элдэб зүйлэй хубсаhа сэбэр hооhоор нэхэжэ, республикынгаа ажалшадта худалдана. Хүдөө ажалшадай захилаар ехэ продукци гаргадаг болонхойбди. Хүн зоной дура татама гоё, дулаан хубсаhа нэхэхэ гэжэ коллективнай яhала оролдодог байха юм.

Мүнөө бидэнэр 82 зүйлэй кофто, джемпер болон бусад хубсаhа нэхэнэбди.

Валентина Осиповна Васильевагай хүтэлбэрилдэг цехэй коллектив hайн шанартай продукци ехээр гаргажа, бэшэнэй дундаhаа шалгарна. Энэ цех соо даабаряа дүүргэдэггүй хүдэлмэрилэгшэд гэжэ үгы юм. Эдэнэр жэлэй эхинhээ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Бэшэшье олон цехүүдэй коллективүүд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана.

Фабрикымнай коллектив байгша оной долоон hара соо 522 мянган түхэригэй продукци гаргаха даабаряа 552 мянганда хүргөө.

Н. САФРА,
трикотажна фабрикын түсэблэлгын таhагай начальник.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Буряад оромнай ой модоор баян. Жэлдээ хэдэн миллион кубометр модон отологдожо, Ороной барилгануудта, промышленностиин хэрэглэмжэдэ эльгээгдэнэ. Модоной отологдоhон участогта залуу модо тариха, үмхи муу модонуудые отолон сэбэрлэхэ, модоной үрэhэ суглуулха талаар республикымнай ой модоной ажахынууд ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Эдэнэр hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Ивалгын, Түнхэнэй, Кикын ой модоной ажахынуудай коллективүүд hайн үрэ дүн түйлажа, hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Юрий Кириллович Лопатинай хүтэлбэрилдэг Ивалгын ой модоной ажахын коллектив илангаяа hайнаар хүдэлнэ. Энэ ажахын хүдэлмэришэд долоон hарын түсэбhөө гадуур 15 гектар газарта модо hуулгаhан байна. Модоной үрэhэ суглуулха, үмхиржэ муудаhан модонуудые отолхо даабаряа мүн лэ үлүүлэн дүүргээ. Түнхэнэй, Кикын ой модоной ажахынуудай коллективүүд даабаряа мүн лэ үлүүлэн дүүргэжэ байhаар.

Буряадай Ой модоной ажахын министерствын мэдэлэй коллективүүд дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түрүүшын үдэрhөө иимэ габшагайгаар хүдэлжэ байна. Ехэнхи ажахынуудай коллективүүд hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Манай Ой модоной ажахын министерство долоон hарын даабариhаа гадуур 96 гектар газарта модо тарижа, 27 мянган кубометр муудаhан модо отолоо. Долоо hара соо продукци худалдаха даабари 104 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Л. ПАНЬКОВА,
түсэблэлгын таhагай хүдэлмэрилэгшэ.

ЭМХИТЭЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ hАЙН

Юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhoонь урид дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргаха гэhэн шухалын шухала зорилго Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив урдаа табяад, габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ заводоймнай хүдэлмэришэд ехэхэн анхарал табина.

Ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр тараадаг болонхойбди. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэдэй тоо олошорно.

Манай заводой коллектив үнгэрhэн долоон hара соо муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 2 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 242 мянган шэл амhарта хэгдэжэ, продукци худалдаха даабари 137 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ. Саашадаа энэ хэбээрээ хүдэлжэ байгаа hаа, манай коллектив тодорхойлхы жэлэйнгээ даабари болзорhoонь урид дүүргэхэл байха.

З. ГОМБОИН,
Улаан-Үдын шэлэй заводой түсэблэлгын таhагай начальник.

ТҮРҮҮШЫН МҮРНҮҮД

Алтан шаргал тарянай эдеэшэжэ хурягдахаар болошоод, hэбшээ hалхинда долгилон байхые харахада нюдэ баясамаар байба. Полиин нүгөө захаhаа гурбан комбайн хойно хойноhоо hубаринхай, үргэн мүрнүүдые гаргаhаар наашаа дүтэлэн ерэбэ. Эдэнэр Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд В. И. Непомнящих, Б. Я. Шангин, П. В. Шадрин гэгшэд баян ургасын түрүүшын мүрнүүдые гаргаба гэшэ.

Мүнөө энэ колхоздо ЖВН-6 түхэлэй 12 жаткатай гурбан тракторна бригада тарягаа хадажа эхилбэ. Түрүүшын гурбан үдэр соо 600 гектар хадагдаад байгаа hэн.

— Бидэ тарягаа ехэнхидээл амяарлан хададаг гээшэбди. Мүнөөшье жэлдэ баhал тиихэ байхабди. Энэ жэл ургаса ехэ hайн, түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди, — гээд колхозой ахалагша агроном Георгий Гомбожапович Гонсуронов хэлэбэ.

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо баян ургаса абахын тула яhала ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдээ hэн. Комбайнууд саг соогоо заhабарилагдаhан, ороohо тарянай гээгдэхэгүйн тула нүхэ hүбэнь бүглэгдэhэн юм. Колхозой гурбан полевой стан, тоог шэнэ ургасын таряа абахаар баhал hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Шиигтэй ороohо хатаадаг түхеэрэлгэнүүд заhабарилагдаад, hаадгүй хүдэлхөөр бэлэн болоод байна.

Энэ колхоздо жэлhээ жэлдэ үндэр ургаса абтадаг юм. Ушар юуб гэхэдэ, эндэмнай дүй дүршэлөөр баян комбайнернууд олон гээшэ. Жэшээнь, долоон комбайнерай табаниинь табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэлдэ дүүргэбэ. Комбайнер И. Ф. Савельев 5 жэл соо 1500 гектар хадаха түсэбтэй hаа, 1979 гектар дүрбэн жэл соо хадаhан байна. В. Н. Непомнящих 1500 гектарай орондо 1565-ые хадажа, түсэбөө дүүргээ. П. В. Шадрин, Б. Я. Шангин, А. А. Игумнов В. Аносов гэгшэд табан жэлэйнгээ түсэб баhал дүрбэн жэл соо дүүргэбэ. Мүнөө жэлэй таряа хадалгада Владимир Николаевич Непомнящих гэгшын бригада түрүүлэн ябана. Энэ бригадын комбайнер бүхэн үдэр соо 14 гектар хадаха түсэбтэй hаа, 25—30 гектар хадана.

— 1700 гектар тарялан хадаха түсэбөө богонихон болзор соо дүүргэхэбди, — гээд бригадир Владимир Николаевич мэдүүлбэ.

Табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэhэн эдэ нүхэдэй энэшье жэл баян ургаса хуряаха байhандань этигэхээр.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭЭ

Буряадай хүдөө ажахын институтдай «Байгал» гэжэ hуралсалай ажахыда хүдэлмэришэ бэрхэ hаалишад, мал адуулагшад, хонишод олон юм. Тэдэнэр адууhа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар жэлhээ жэлдэ эрхим амжалтануудые түйладаг болонхой.

Хонишон Владимир Гармажапович Бадмаев ажахын түрүү малшадай нэгэн болоhоор үнинэй юм. Энэ нүхэр олон жэлдэ таhалгаряагүй хонин ажалда хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болонхой. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада эхэhээнь hаяхан hалгаагдаhан хурьгадые харууhалдаг байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд иимэ харюусалгатай ажалые урагшаа hанаатай, дүй дүршэлөөр баян хүнүүдтэл даалгадаг байха юм.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ Владимир Гармажапович дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, габшагай hайнаар хүдэлжэ байна. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ нёдондоной 800 гаран хурьга харууhалха зуураа, нэгэшье толгой гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулhан байгаа.

«1974 ондо түлгэ хонин бүриhөө 4 килограммhaa бага бэшэ ноohо хайшалха» гээд нүхэр Бадмаевай отарын хонишодой социалис уялга соо бэшэгдэнхэй. Энэ уялгаяа отарын хонишод амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаба — хонин бүриhөө 5 килограмм 300 грамм эрхим шанартай ноohoн абтаа.

«Байгал» гэжэ hуралсалай ажахын хонишодой зүблөөн боложо, жэлэй дүнгүүд согсологдобо. Тиигэхэдэ хонин бүриhөө ноohо хайшалалгаар эрхим үрэ дүн түйлаhан Владимир Гармажапович Бадмаевта ажахы дотор нэгэдэхи hуури олгогдоhон байха юм.

Ажахын бэрхэ хонишон В. Г. Бадмаев түлгэ хонидоо ондоо отарада тушаагаад, hаяхан энэ жэлэй 840 хурьга даажа абаба. Тэдэнээ зунай сагта hайнаар бэлшээжэ, түргэн томо болгохын, hайса таргалуулхын тула бүри оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай.

Д. БАЛДАНОВ.

АМАР МЭНДЭ, hУРГУУЛИ!

Хүндэтэ багшанар, hурагшад!

Үнөөдэр Эхэ оронаймнай алишье буланда hуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хонхо жэнгирхэнь. Энэ ехэ hайндэрөөртнай дашарамдуулан, та бүгэдые үнэн зүрхэнhөө амаршалнабди. Бүгэдэ ниитын дунда hуралсалые эрхимээр бэелүүлэн, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам бүри hайжаруулхыень багшанарта хүсэнэбди. Эрдэмэй үндэhэ hуури улам оролдосотойгоор шудалжа, мүнөө жэлэй бүхы hурагшад ахамад үетэнэй найдамтай халаан болохоор бэе бэлдэхэ бэзэ гэжэ этигэнэбди.

Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министерство

Эгэшэ басаган Туяана
Эгээл одхон дүүгээ —
Эрхэ монсог Игорине
Эрдэм ном шудалхыень
Эгээл түрүүшын замда
Энхэрэн үдэшэбэ гээшэл.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фотоэтюд.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Г. ЦЫРЕНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын хүдөө ажахын үйлэдбэридэ удаан саг соо эдэбхитэйгээр ажаллаhанайнь түлөө Яруунын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Содбо Галсанович **Цыреновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ хото. Соведүүдэй байшан.
1974 оной августын 30.

ВИТЕБСКЫН ТУГТА ОРДЕН ЗҮҮЛГЭГДЭБЭ

ВИТЕБСК. (ТАСС). Эртэ урдын Витебск hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Энэ ажалша-хото, сэрэгшэ-хото ажахын ба соёлой байгуулалтадаа ехэ амжалтануудые түйлаhанай түлөө, 1.000 жэлэйнгээ ойтой дашарамдуулан, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Партиин Витебскэ горкомой, хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй баярай суглаан августын 30-да болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. М. Машеров КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй үмэнэhөө, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй зүгhөө хотын ажалшадта халуун амаршалга ба баяр дамжуулаа.

П. М. Машеров Витебскые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, хотын тугта орден зүүлгэхэдэнь, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан Москвада, августын 30-да болоо.

Гүрэнэй түбэй концертнэ зал дотор геологууд, үрэмдэгшэд, нефтиин ба газай индустриин предприятинуудай барилгашад, нефтьшэд, нефтиин ба газопроводой транспортын хүдэлмэрилэгшэд суглараад, газай промышленностиин министр С. А. Оруджевэй элидхэл сонособо.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаа.

(ТАСС).

БРАТИСЛАВАДА МИТИНГ БОЛОБО

БРАТИСЛАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ехэ митинг эндэ болобо. Тэрээндэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд, ЧССР-эй, Словакиин Социалис Республикын бусад партийна, гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци хабаадаа.

Словацка национальна восстаниин дурасхаалда зорюулагдан, хотын түбэй галмай дээрэ бодхоогдоhон памятнигые нээлгээр митинг эхилээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь В. Биляк митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд В. В. Мацкевич митинг дээрэ үгэ хэлээ.

ЗВЁЗДНЫЙ ХОТО КОСМОНАВТНУУДЫЕ УГТАБА

МОСКВАГАЙ ОРШОНДОХИ АЭРОДРОМ. Космонавтнууд Космодром ошохоёо эндэhээ ниидэдэг, замбуулинай дайдада аяншалаад бусаhанайнь hүүлээр тэдэниие эндэ угтадаг юм. Тиин замбуулиндахи хүдэлмэреэ дүүргээд бусаhан «Союз-15» онгосын экипажые амаршалхын тула эрдэмтэд, конструкторнууд, космонавтнуудые бэлдэдэг түбэй хүтэлбэрилэгшэд, замбуулинай техникэ бүтээгшэд, космонавтнууд ба журналистнууд мүнөөдэр, августын 30-да эндэ ерээ.

Геннадий Сарафанов, Лев Дёмин эдэниие аэродром дээрэ асарhан самолёдой гэшхүүрээр бууба. Эдэнэр хибэс харгы дээгүүр жэгдээр алхалан, Гүрэнэй комиссиин гэшүүд тээшэ дабшаба.

Замбуулинда хэhэн хүдэлмэри тухайдаа экипажай командир подполковник Геннадий Сарафанов элидхээ.

Замбуулиниие шэнжэлэгшэд ханинар, түрэлхидтээ уулзаба. Тэбэрилдээн, таалалдаан болоно, баглаа сэсэгүүдые барюулна.

Замбуулиниие шэнжэлэгдэ эхи табигшын памятнигай дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиба. Космонавтнууд ханинартаа, Гүрэнэй комиссиин гэшүүдтэ үдэшүүлэн, маршын аялга доро паркын үргэн ехэ аллегээр дамжан, соёлой ордон тээшэ ошоод тэндэ ехэ митинг болоо.

Космонавтнуудые бэлдэдэг түбэй начальник, авиациин генерал-майор Георгий Береговой үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнь «Союз-15» онгосын экипажай командир подполковник Г. Сарафанов, полковник-инженер Лев Дёмин үгэ хэлээ. Торгоhон гэрим заншалай ёhoор, ниидэлгын дурасхаал болгон, экипажай гэшүүдтэ «На Старт» гэhэн тулхюур барюулба.

(ТАСС).

Звёздный хото.

Совет партийно-правительственна делегаци бусаа

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко түрүүтэй Совет-партийно-правительственна делегаци нютагаа бусахаяа августын 30-да эндэhээ мордоо. Тус делегаци КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй правительствын уряалай ёhoор, Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойн hайндэртэ хабаадаhан байна.

Совет айлшадые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин КП-гэй Нэгэдэхи секретарь Й. Ленарт, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд К. Гофман, Й. Корчак, Чехословакиин бусад партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад Братиславын аэродром дээрэhээ үдэшэбэ.

hАНАЛ БОДОЛОО ЗҮБШЭЛБЭ

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын уряалаар, БССР-эй, НРБ-гэй, ВНР-эй, ГДР-эй, КНДР-эй, Кубын, МНР, ПНР-эй СРР-эй, СССР-эй, УССР-эй, ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствэнүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалга 1974 оной августын 27-hoo 29 хүрэтэр Гаванада болоо.

партийна ажабайдал

ЗАЛУУ ҮЕТЭН — НАЙДАМТАЙ ХАЛААН

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор, ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд дотор залуушуулые коммунис ёhoор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо ехэ анхарал хандуулагдаа. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалаар Коммунис партиин табиhан эрилтэ, заабарине хүтэлбэри болгон, манай совхозой партийна организаци энэ шухала хэрэг бэелүүлхые оролдоно. Совхозоймнай партийна организаци 153 коммунистнуудhаа, комсомолой организаци — 132 гэшүүдhээ бүридэнэ.

Залуушуулай ажалладаггүй малай нэгэшье фермэ, барилгын бригада, механизаторнуудай коллектив ажахы доторнай үгы юм. Ажаллаhан лэ газартаа залуу үетэмнай, үнэхөөрөө, габшагайгаар, гүн эрмэлзэлтэйгээр, үнэн сэхээр хүдэлдэг гээшэ. Энэ хэлээшые комсомолшуудай ажал хэрэг гэршэлжэ үгэнэ. Совхозой үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байhан бүхы комсомолшуудай хахадынь юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түрүүшын зургаа hарын түсэбтэ даабарине болзорhоонь урид дүүргээ.

«Табан жэлдэ залуушуулай габшагай ажал, бэлиг шадабарине зорюулха!» гэhэн уряал доро «Мал ажал — комсомолой габшагай хэрэг» гэhэн социалис мүрысөөндэ нютагаймнай комсомолшууд болон залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана.

Залуу үетэмнай ажал хүдэлмэридөө үүсхэл гарган ажаллахадаа, аха нүхэдэй, коммунистнуудай дүй дүршэлдэ, бэлиг шадабарида түшэглэнэ, тэдэнэрэй hургаал заабарида, туhаламжа дэмжэлгэдэ хүртэнэ. Тэдэнэй ажабайдалайнгаа ерээдүйн замые шэлэн олохо хэрэгтэнь, ажалай ёhотой түгэс мэргэжэлтэ мастер болохо эрмэлзэлгэдэнь аха нүхэдынь сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэнэ бшуу.

Аха нүхэдэй залуу үетэндэ зорюулха hургаал заабари тухай асуудал мүнөө онсо удха шанартай болоод байна. Залуу хүн бүхэнние ажалша бүлэдэ яажа хамжуулхаб, хүдэлмэриин оншо дүршэлдэ яажа hургахаб, х ү д э л ж э байгаад, эрдэм hуралсалаа үргэлжэлүүлхэ ябадалдань яажа туhалхаб гэhэн асуудалнууд манай совхозой отделени бүхэнэй партийна эхин организациин суглаануудай дээрэ зүбшэгдэhэн, парткомой заседани дээрэ хэлсэгдэhэн байха юм.

Залуу үетэнние hургадаг, бэрхээр хүмүүжүүлдэг бэлигтэй мастернууд үйлэдбэриие хүтэлбэрилэгшэд манай Саянанай совхоздо олон. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Даша Хоборкович Дадановые нэн түрүүн дурдая. Энэ хүн яагаад иимэ хүндэтэй болооб? Сэдьхэл hайнтайгаараа, нүхэдтөө зулгы налгайгаар хандадагаараа, hанаагаа ехээр зободогоороо, өөртөөшье, нүхэдтөөшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадагаараа иимэ хүндэтэй болоhон хүн. Даша Хоборкович совхозоймнай ажахын гол hалбари болохо гахайн фермые даана. Энэмнай томохон фермэ юм. 4843 гахай тэжээгдэнэ. Сугтаа ажалладаг нүхэдтөө, шэнэ ерэhэн хүнүүдтэ ехэ анхаралтай байдаг. Эдир наhанhаань эхилжэ, ерээдүйн ажалша бэрхэ хүниие хүмүүжүүлхэ өөрын онсо шадабаритай. Тэрэнэй толгойлдог гахайн фермын коллектив эбтэй эетэйгээр, эмхи гуримтайгаар, зориг түгэсөөр ажалладаг шуу. Ажалай журам хазагайруулха, забхай hалан ябадал гаргаха ушар эндэ огто үзэгдэдэггүй юм. Тиимэл хадаа энэ фермын коллективэй ажал хэрэг ходо урагшатай ябуулагдана. Гахайшад Софья Чултыновна Ангарова, аймагай Соведэй депутат Валентина Ивановна Батракова, партиин гэшүүн Аграфена Петровна Забалаева, Нина Шадранаевна Цыденова, Мария Шойбсоновна Цыденова гэгшэд юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабарие үни хада дүүргэнхэй. Юрэнхыдөө энэ фермын малшад байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 186,4 процент дүүргэжэ, Түнхэнэй аймагай малшадай мүрысөөнэй эгээл түрүү зэргэдэ гаранхай.

1949 онhoo КПСС-эй гэшүүн, Ажалай Улаан Түгай орденто пенсионер Цырен Доржиевич Гомбоев 30 гаран хүниие хүмүүжүүлээ. Эдэнэй олониинь үйлэдбэриин түрүүшүүл, мүнөө өөhэдөө хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Жэшээлхэдэ, Цырен Доржиевичай хүмүүжүүлhэн Александр Эрдынеев аймагай эрхим луговодуудай нэгэниинь болонхой. Тэрэ жэл бүри үбhэнэй баян ургаса хуряана. Эрхим ажалай түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан, совхозой дирекциин болон парткомой баяр баясхаланда, үнтэй сэнтэй шагналда нэгэтэ бэшэ хүртэhэн байха юм. Мүнөө Александр Эрдынеевэй толгойлдог комсомол-залуушуулай үбhэшэдэй звеногой гэшүүд ниитын адууhа малда үбhэ хуряаха түсэбөө амжалтатай дүүргэжэ байна.

Үшөө нэгэ жэшээ харуулая. Улаан горхоной hү hаалиин фермын коллектив совхозой малшадай мүрысөөндэ илажа, түрүү зэргэдэ гаранхай. Эндэ олонхинь залуушуул ажалладаг. Хоёрдохи отделениин партийна эхин организациин секретарь Владимир Раднаевич Цыденов тус фермые хүтэлбэрилдэг. Фермын 46 хүдэлмэришэдэй 25-ниинь комсомолшууд юм. Залуушуулай фермын коллектив hү hааха хахад жэлэйнгээ түсэб 125 п р о ц е н т дүүргэнхэй. ВЛКСМ-эй гэшүүд hаалишад Доржи Хабхаранов, Владимир Баторов, Радна-Самбу Пархаев, Наталья Молонова гэгшэд илангаяа ехэ амжалта туйлана, фермынгээ ажалшадай дунда соёл гэгээрэлэй, политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Фермые даагша Владимир Раднаевич заабаришан, аха нүхэр байhан туладаа хүмүүжүүлхы хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг. Энэ нүхэр фермынгээ коллективые hайнаар хүтэлбэрилхын хажуугаар хүдөө ажахын институдай табадахи курсада заочноор hурадаг юм.

Манай совхоздо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур хатуужаhан, хүдөө нютагуудта хамтын ажал байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадаhан алдар солотон, ажалай түрүүшүүл залуушуултаяа саг үргэлжэ уулзажа, хөөрэлдэжэ, ажал хэрэгээрнь hонирхожо байдаг. Тэдэнэр залуушуулые өөрынгөө ажалай баян дүй дүршэлдэ hургаха, ажалай алдар солын ёhо заншалаар хүмүүжүүлхэ гэжэ ехэ оролдодог гээшэ.

Залуушуулые коммунис үзэл бодолтойгоор, түрүү сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы түшаалтадай хабаадалсаха ушар тон шухала зүйл болоно. Энээн тушаа партиин XXIV съезд онсо заахашье байна. Манай совхозой хүтэлбэрилхы бүхы түшаалтад, хүдөө ажахын ахамад мэргэжэлтэд залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ эрмэлзэлтэйгээр хабаадалсана. Совхозой директор Намсарай Балданович Манзаев, профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ Алексей Петрович Замбалаев, зоотехник Николай Павлович Зарубин болон бусад эдэбхитэй политинформаторнууд юм. Дүршэл ехэтэй хүмүүжүүлэгшэд улам олошорно. Жэшээлхэдэ, Харьбяастайн hү hаалиин фермын залуушуулай дунда партиин гэшүүн hамаадай Мумаева хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг. Коммунист Ошор Лобсонович Саханов Улаан Горхоной фермэдэ ерэжэ, залуушуулай хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туhалжа, удхаар баян хөөрэлдөө үнгэргэжэ байдаг. Комсомолшууд Иван Цыденов, Геннадий Сагалуев гэгшэд 187 толгой хашарагуудые Үргэдэй гэжэ тайгын гүн соо оршодог бэлшээридэ харуулжа байдаг юм. Эдэнэрнай совхозой түб тосхонhоо зуу гаран модоной газарта ажаhууна, ажаллана. Теэд хүбшэ тайгын зүргэ харгын хэды гайтай байгаашье hаань, Ошор Лобсонович залуу малшадтаа ошоhон лэ байдаг.

37-дохи жэлээ механизатораар хүдэлмэрилжэ ябаhан коммунист Янчиб Цыдыпович Ошоров залуу механизаторнуудые шефтээ абанхай. Тэрэнэй хүмүүжүүлhэн залуушуул Борис Машкеев, Владимир Хабиндаев гэгшэд эрхим трактористнууд болонхой.

Совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүдээр гурбан коммунист hунгагданхай. Отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд залуушуулые ажалда дуратайгаар, hургаал hайнтайгаар, эрдэм шудалангяар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэрэй хүдэлхэдэ таарамжатай hайн байдал тогтоохо, ажаhуудалайнь, культурна эрилтые hайнаар хангаха гэжэ оролдоно.

М. ДАРЖАЕВ,
Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозой парткомой секретарь.

Промышленность — хүдөө ажах...

ТУҺАЛАМЖАЯА ҮРГЭДХЭНЭБДИ

Манай Буряад ороной хүдөө ажалшад жэлhээ жэл бүри үхэр малайнгаа, хони хурьгадайнгаа тоое олошоруулжа, гүрэндөө hү, тоhо, мяха, ноohо бүри ехээр тушааха гэжэ эрмэлзэнэ. Үхэр малаа тобир тарганаар, гарзада оруулангүйгөөр адуулхын тула hайн шанартай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ ушартай болоно бшуу. hүүлэй сагта хүдөө ажалшаднай сабшалан тараалангаа үhалдаг, олон жэлэй ногоо таридаг болонхой. Гэбэшье үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь олон бэрхэшээл дайралдадаг гээшэ.

Тэдэнэй hайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ, тараагаа саг болзор соонь хуряаха хэрэгтэнь республикымнай промышленна предприятинуудай коллективүүд ехэхэн туhа хүргэдэг болонхой. Олон хүдэлмэришэд хүдөө гаража, оролдосотой hайнаар хүдэлнэ. Буряадай автотранспортна управлениин коллектив Хориин, Сэлэнгын аймагуудай совхозуудай ажалшадта туhалдаг болоhoор үнинэй. Улаан-Үдын автотранспортна 1-дэхи предприятиин коллектив хүдөө ажалшадтаа ехэ туhа хүргэнэ. Эдэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд, шефтээ абhан колхоз, совхозуудай ажалшадта туhа хүргэхэ түсэб зохёожо тэрэнээ хүдэлмэришэдэйнгөө хамтын суглаан дээрэ баталан абадаг заншалтай. Энэ түсэбэй ёhoop хүдөө ажалшадта саг үргэлжэ туhа хүргэгдэнэ.

Байгша оной эхинhээ Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» совхозой ашаачай нэгэ машина заhабарилагдаhан, мянган түхэригэй запчасть үгтөөд байна. Мүнөө тус совхозой тараа хуряалгын ажалда 8 машина хүдэлнэ. Нэгэдэхи колонныя начальник Василий Сергеевич Вахрушев hаяшаг «Прибайкалец» совхоз ошожо, жолоошодойнгоо хэр хүдэлжэ байhыень шалгажа срээ. Мүнөө тус предприятиин 60-аад автомашина республикын хүдөө ажахынуудта эльгээгдэнхэй.

Тус ажахын бэрхэ жолоошон Анатолий Трофимович Пермяков 11 машинаhаа бүридэhэн колонно хүтэлбэрилжэ, Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхоз ошоод, тэндээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг колонныя жолоошод халаан бүриингөө даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр комбайнаар хадаhан ороohо совхозой тоог дээрэ зөөнэ. Анатолий Пермяков үдэртөө 40—45 тонно ороohо совхозой тоог дээрэ асаржа, эрхим түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхоздо 8 машина хүдэлнэ. Энэ машинануудай жолоошод тус ажахыда силос, сенаж даралсажа дүүргээд, мүнөө тараа хуряалгын ажалда хабаадалсана. Нэгэдэхи автотранспортна предприятиин профсоюзай организациин түрүүлэгшэ Михаил Петрович Никитин хүдөөдэ хүдэлжэ байhан жолоошодтоо hаяшаг ошожо, тэдэнэй байдалаар, ажал хэрэгээр hонирхо...

Энэ предприятиин ... ёhын тэды уялга ... шэ, хүдөө ажалш... ха зэргээрээ туhал... даг.

Манай 2-дохи ... портна предприят... лектив үбhэ тэжээ... хэлгэдэ, тараа ... 151 автомашина ... байна. Мухар-Ш... магта 70 автомаш... ридэhэн колонно ... Энэ колонные ... ник Алексей Иван... бэрилнэ. Автомаш... эбдэрхэдэнь саг ... барилалсаха зэр ... ябадаг тусгаар ... скойнууд тус колон... Энэ колонныя жоло... нөө тараа хуряалг... хаhада hаадгүйгөөр ... байна. Тус пре... 50 автомашинаhаа ... колонно Зэдын, айм... хынуудта эльгээгд... колонные Владимир... ков хүтэлбэрилн... автомашинануудаа ... ехэтэйгээр ашагла... ажалшадай тарааг... хоролтогүйгөөр, тү... зор соо хуряаха ... хубитаяа оруулалс... хай.

Алексей Бураев... бэрилдэг 4-дэхи ... портна предприяти... автомашина респу... холын Баргажанай, ... хаанай аймагуудай ... нуудта хүдэлжэ ... Энэ предприятиин ... ажалдаа харюусал... гээр хандадаг. ... тараа хуряалгада ... гээр хабаадалсана. ... риингөө даабари ... дүүргэхэ гэжэ ... ябадаг. Иимэ урагш... тай жолоошод хүдөө ... шадтаа ёhотойгоор ... бшуу.

Манай Буряадай ... транспортна упр... предприятинуудай ... вүүд хүдөө ажа... холбоо барисаагаа ... хижүүлжэ байнхай. ... Сэлэнгын аймагай ... съездын нэрэмжэтэ ... ажалшадта ГАЗ-53 ... хоёр автомашина за... жа үгөөбди. Тии... мянган түхэригэй ... эльгээhэн, автомоби... 8 двигатель заhа... үгэhэн байнабди. ... хоздо 3000 центнер ... бэлэдхэгдээ.

Хориин аймагай ... Тайлсын, Анаагай ... дай ажалшадта 300 ... үбhэ бэлэдхэжэ үг... Мүнөө тараа хуряа... луун хаhа орожо ... Хүдөө ажалшад бо... зор соо тараагаа ... тула ехэхэн оролд... хэл гаргажа байнха... най автотранспортна ... ленинн коллектив му... 500 машина республ... хүдөө ажахынуудта ... гээд байна. Энэ оло... нануудые бүтээсэ ех... ашаглаад байбал, ... ажал хэгдэхэ болоно ... Хүдөө гараhан жоло... яhала оролдожо ... Эдэнэр сенаж, силос ... хэрэгтэ нилээд ех... хүргөө.

А. ЕРБАТ...
Буряадай автотранс... управлениин начальн...

Тараа хуряалгын түрүүшүүл

ТАЛЫН КАПИТАН

Тэрэ үглөөгүүр тэнгэридэ тохомойшье шэнээн үүлэн үгы, аали намдуухан, алтан шара наран дулаахан элшээ үргэн тала дайдаар элбэгээр түхөөжэ, сэлмэг hайн үдэр болохоор байба.

Гомбожап Дашиевич тархи нюсэгөөр газаа гаража, гэрэйнгээ гэшхүүр дээрэ байгаад, үглөөнэй тунгалаг сэбэр агаарта сээжэ дүүрэн гүнзэгыгөөр амисхалан, ойро зуура зогсоно. Тиигээд хүнгэхэнөөр алхалан, хашаагай газаа байhан комбайн тээшэ ошобо. Хэды еды тойрожо, агрегадайнгаа гол оньhон түхеэрэлгэнүүдые үшөө дахин наринаар харана, шалгана.

— О ч и р, өө Очир, энээхэн шприцээр үнөөхи тоhододог нүхэнүүд руугаа солидол шахасгаажархил даа, заримаhиинь дутуушье тоhодогдоhон байжа болохо, — гэжэ өөрынгөө туhалагша залуухан хүбүүн Очир Бадматаровта хэлэнэ.

«Үсэгэлдэр бүхэли үдэр тоhодоо бэшэ hаалди. Хүсэд хүдэлгөөгүй аад, баhа юуень тоhодохо юм» — гэжэ хүбүүн досоогоо дурата дурагүй hанаhаар, юушье хэлэнгүй шприцыень абаад ошоно.

Энэ үдэр колхоз соогоо эгээн түрүүлэн, Гомбожап Рабданов үшөө хэдэн комбайнертай хамта шэниисэ амяарлан хадажа эхилхэ байгаа. Теэд ахалагша комбайнерайнгаа ехэл яаралгүйхэн, ухамай наринаар агрегадаа тойрохо, носохыень харахадаа, «энэ үбгэмнай нобшорхоёо hанабалтай, бидэнээ дахуулаад тараалан дээрээ гараха hаа, гараадхихагүй юу хэнэ гээшэб» — гэлдэжэ доогуур гүбэр-шэбэр гэнэ хэбэртэй.

— Хүбүүд, үлүү ехэ бү тэбдэгты. «Яарахадаа — даараха» гэдэг ёho бии. Хүсэд шалгангүй, дутуу ядуугаар хээрэ гараад, нэгэ тойронгүй зогсожо байнхаар, харин эндээ хуу дард гэмэ болгоод, тараалан дээрээ гараhамнай дээрэ бэшэ гү — гэжэ хажуудахи хоёр залуушуулдаа хэлэнэ.

— Зай, ши Володя барабанайнгаа эрьелдэсэ hайс а л тааруулаарай, илангаяа дек барабан хоёрой хоорондохи забhар ёhoор тааруулагдаагүй байбал, ороohон няза сохюулха, үгышье haa hолоомотоёо гарашаха. Ойлгоорой, — гэжэ хэлээд, Гомбожап Дашиевич энэ жэлдэ түрүүшынхеэ комбайн тушаажа абаад, хүдэлхэеэ байhан Владимир Лумбуновта хэлэнэ.

Ингэжэ байхадань, холын бэрхэтэй тамаралгада гараhаяа бэлдэжэ байhан кораблиин экипаж hанаанда ороодхёо бэлэй.

Уданшьегүй тэрэ августын 15-най үглөөгүүр 10 час багта хэдэн комбайн hубарилдаhаар Табхар хадын хүтэл дабажа, Бүлаг гэжэ газарай шэниисын тараалан тээшэ ошожо ябаба.

Тингэжэ Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй механизатор Гомбожап Рабданов хажуудаа залуу комбайнер Владимир Лумбуновые дахуулан, ажахы соогоо эгээн түрүүлэн тараа амнарлан хадажа эхилээ бэлэй. Талын «онгосонуудай» хүсэтэй мотоорой хүнхинөөн зэдэлжэ, абяа шэмээгүй байhан тараалан дээрэ гансата хүлгөөтэй болоодхино. Агрегадууд урагшаа дабшажа, мотовилын hэрбээнүүд эршэгэнэлдэн, хурса шүдэтэй шэнэхэн хюрөөнүүд жэржэгэнэлдэжэ, ургажа байhан тараан урматайгаар хиргагдан комбайнай полотно дээрэ эбхэгдэжэ, комбайнай хойно жэгдэхэн баалнууд таhалгаряагүй hубарин уяжа байгаа hэн.

— Энэ 14-дэхи жэлээ тараа хуряажа эхилбэб. Өөрөө автомашинын жолоошон хүм. Намар тээшэ болоходо эжэлэнгүй комбайнаа заhаад, ургаса хуряалгада гарадагби. Тиигэбэшье юундэб даа, түрүүшынхеэ комбайнай жолоо бариhандал адли сэдьхэл хүдэлэнги байна. Түрүүшын загуун гаргажа ороходо ходол тиимэ байдаг. Яахадааб гэхэдэ, комбайнмнай хэр хүдэлхэ гээшэб? Обёоронгүй энэ тэрэ юумыень дутуу хаяад орхёогүй бэзэб гэжэ hанаата болоходоо тиигэнэ гү, али олоной баялиг ороohо тараае гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэнөөр хуряажа абаха харюусалгын урдаа тудажа ерээд байхада тиигэнэ гү, — гэжэ Гомбожап Дашиевич хөөрэнэ.

Бууралтаhан үhэтэй, хээрын hалхинда үлеэлгэжэ, халуун наранда шарууляжа нилээд хүрилhэн хүдэр шарайтай 50 гарамгай наhанай энэ хүнэй гүрэгэр томо hуудаhатай ажалша барьягар гарнуудые харахадаа, талын онгосын ёhотойл капитан энэ захагүй гэхээр үргэн тараалан соогуур олохон жэлдэ тамаруулhан хүн гэжэ мэдэхээр байгаа hэн.

Үнгэрhэн жэлдэ нүхэр Рабданов ургаса хуряалгын үедэ комбайнаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, хамта 1400 гектарта тараа амяарлан сабшаа, баал суглуулан сохёо, сэхэ хуряагаа. Тиигэжэ колхозойнгоо комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ 2-дохи hуури эзэлээ. Москва СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэ ошохо путевкоор шагнагдаа юм.

Колхоздо тараа хуряалгын эхилhэнhээ хойшо арбаад хоног үнгэрбэ. Энэ үе соо тэрэнэй агрегат 300 гаран гектар тараа баал болгоо. Абаhан социалис уялгань 500 гектар юм. Үнинэй комбайнерай урдаа табиhан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ байhандань гүйсэд этигэгдэнэ.

М. НАМЖИЛОВ.
Сэлэнгын аймаг.

УЛЬЯНОВСКА областиин тараалангууд дээрэ ороohо тараа ехээр абахын түлөө тэмсэнэ.

Областиин тараа ургуулдаг томо ажахынуудай нэгэн болохо Крупскаягай нэрэмжэтэ совхоздо энэ жэлдэ 40 мянган тонно ороohо гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Колос» комбайнуудай тусхай отряд Крупскаягай нэрэмжэтэ совхозой тараалангууд дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛГАНЬ ӨӨДЭГҮЙ

Захааминай аймагай ажахынуудай хони үсхэбэрилгые хүршэ Зэдын аймагай колхоз, совхозуудтай жэшэхын аргагүй юм бээ. Юуб гэхэдэ, эндэмнай захагүй нэмжыhэн бэлшээри, тала дайдашье үгы, гансал орьёл торьёл хада, ой модоор хүреэлэгдэнхэй, hүрэг хони олоор байлгажа харууhалхашье хүшэр юм. Гэбэшье тус аймаг жэл бүри Эхэ орондоо хонинной тарган мяха, ноohо элбэгээр тушаажа, хараалагдаhан зорилгоёо жэнзэдгүй дүүргэдэг заншалтай. Жэшээлбэл, 1974 ондо аймаг бүхыдөө 1144 центнер ноohо суглуулаа гэхэ гү, али хонин бүриhөө дунда зэргээр 2,700 грамм ноohо хайшалаа. Энэнь урда жэлэйхиhээ 300 граммаар дээгүүр абтаhан болоно гээшэ.

Тиихэдэ зарим ажахынуудай хонишод дээрэ дурсагдаhан хэмжээнhээ 600—800 граммаар ехэ «сагаан алта» хонин бүриhөө суглуулжа абаhан байха. Энэ амжалта гол түлэб хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ, үүлтэрыень эрид hайжаруулhанай ашаар туйлагдажа, ашаг шэмыень хараа байса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үсэд нэтэрүүгээр ябуулдаг байhыень элирүүлээ. Мүнөө, hүүлэй жэлнүүдтэ аймагай совхозуудай бүхы эхэ хонидойнь 75 процентнь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэдэг болоо. Үрэжүүлхэдээ гол түлэб Зэдын үүлтэртэ малай ажахыhаа асарагдаhан эрхим үүлтэрэй хусын үрэ хэрэглэнэ. Тиимэhээ искусственна аргаар хониие үрэжүүлхэ хүдэлмэриин ябуулагдадаг газарта ажал хэрэгынь яhала урагшатай дабшана. Гэбэшье эндэ усадхагдамаар дутагдалнууд үшөөл ушарhаар. Энээнhээ уламжалан hүүлэй жэлнүүдтэ хонидойнь тоо толгой горитой олошоронгүй, хонидой ашаг шэмэ багаар дээшэлнэ. Түсхайлан хэлэбэл, түхэрээн жэлэй туршада аймаг дотор абтаhан, түлжүүлэгдэhэн түлэй тоо 1973 онойхиhoo 500 хурьгаар олошороо. Энэмнай тон бага гээшэ. Тиихэдэ Харацайн совхоз нёдондонойхиhoo 168 хурьга үсөөнөөр түлжүүлээ. Ушарынь хадаа энэ ажахы эхэ хонидой юhэн отаратай байhан юм. Теэд бүхы хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлэнгүй, оройдоол дүрбыень иимэ аргаар үрэжүүлhэн байна. Тиихэдээшье хусануудынь бултадаа нютагай үүлтэрэй, хүсэд тарагалаагүй мүртөө бүхэли үдэртөө hүрэгтэ ябадаг байгаа бшуу. Энээнэй хойшолон гэхэдэ, хонидынь олоор hубайрхаhаа гадна, түл абалгань хэдэн hарын туршада үргэлжэлдэг байгаа юм.

Гэхэтэй хамта аймагай ажахынуудай, эхэ хонидой 45 отарын оройдоол 28 hүрэгтэнь искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байхадань, хурьган яагаад олоор абтахаб даа? Энээхэн тоо, баримта юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, аймагай ажахынуудай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хонидой үүлтэр hайжаруулха, ашаг шамыень эрид дээшэлүүлхэ талаар зохихо хэмжээ абадаггүй, анхаралаа оройдоошье хандуулдаггүй байhыень гэршэлнэ. Хараад үзэгты, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэхын орондо хаhаа диилэнхи hүрэгтөө ототой хонидые бэдэрхэ хусануудые hула табижархихадань, ажалынь иимэл үрэ дүнтэйгөөр эсэслэнэ бшуу. Тиимэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие хаа хаанагүй эмхидхэхэ зориго табигдана.

И. БОЧКАРЕВ,
үүлтэртэ малай түбэй предприятиин ахалагша зоотехник.

МОСКВА. Ленинскэ ... сомолой нэрэмжэтэ ав... бильна заводой коллект... бан жэлэй дүрбэдэхи, то... хойлхы жэлэй хоёрдохи ... талай социалис мүрыс... амжалта туйлаhанай... түлөө hалбариингаа ... жуулгын Улаан тугта ... нэгэдэхеэ хүртэбэ. ... кварталда даабари бүхы... лаар үлүүлэн дүүргэ... Тиин товарна продукци ... гаха талаар даабари 2,5 ... лион түхэригөөр үлүүл... жэ, продукци худалдаа... сэб 2 миллион шахуу т... ригөөр дээшэлүүлэгдээ.

Завод августын 16-да ... миллиондохи «Москвич» ... томобиль бүтээжэ гарга...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: авто... биль хабсаргагша, комму... ажалай ударник комму... Любовь Николаевна Ле... кова. «Москвич» авто... бильнуудые эд хэрэглэгш... тэ эльгээлгэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон: шэнэ һонин

ХҮДЭЛМЭРИШЭН КАДРНУУДЫЕ БЭЛДЭДЭГ ҺУРГУУЛИ

АРХАНГЕЛЬСК. (ТАСС-ай корр. Ю. Никонов.). 1200 хүнэй hураха техническэ мэргэжэлэй училищиин бүлэг барилгануудай түрүүшын ээлжээн Северодвинск хотодо түгэс бэлэн болобо. Һуралсалай энэ жэлдэ хүбүүд, басагад слесариин, токариин, электро-гагнууршанай, хабсаргагшын мэргэжэлнүүдые олохоhоо гадна, дунда hургуулитай болоhон тухай аттестат абаха юм.

Мүнөө Архангельска областьдо техническэ мэргэжэлэй 42 училищи хүдэлнэ. 12 мянга гаран, хүбүүд, басагад эндэ хүдэлмэришэнэй ба хүдөөгэй элдэб мэргэжэл шудална.

ХЛОПОК ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ХУРЯАНА

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр. Я. Нудель.). Нэгэдэхи сортын 25 мянган тонно хлопок Таджикистанай бэлэдхэлэй пунктнуудта ороо. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 3 дахин ехэ.

Эрхим шанартай 59 мянган тонно хлопок хуряаха уялга абаhан Колхозабадска районой ажахынууд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Эдэ 4 мянган тонно хлопок хуряажа тушаагаад байна.

ҺҮҮЛШЫН МИЛЛИОН ГЕКТАРҺАА

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин.). Белоруссида hүүлшын миллион гектар дээрэhээ ороohото, ороohото-бобово ургамалнуудые хуряажа захалаа.

Олон ажахынууд өөhэдынгөө ургаса хуряагаад, дүй дүршэлтэй механизаторнуудаа хүршэнэртөө туhалхыень эл...энэ. Ростовойхидой патриотическа үүсхэл дэмжэн, эндэхи механизаторнууд оньhон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ. Үдэрэй турша соо 800—1000 центнер ороohо сохижо абалга түрүү комбайнернуудай нормо болонхой. Социалис Ажалай Герой Л. В. Саковский Хойникско районой «Октябрь» колхоздо 200 гаран гектар тараалан хадажа, 8 мянган центнер ороohо тушаагаад, мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ХАХАД МИЛЛИАРД КУБОМЕТР

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. М. Хабинский). Харьковай газшад жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 500 миллион кубометр сэнхир түлишэ гаргажа тушааба.

Энэ табан жэлдэ область дотор олондо мэдээжэ болоhон Шебелинскэ ашагта малтамалтай газарhаа гадна, Ланновска, Мелиховско газай баялигууд амжалтатайгаар ашаглагдажа эхилээ. Энэл жэлдэ 25 шэнэ скважина ашаглалгада оруулагдаа. Сэнхир түлишэ холын зайда түргөөр абаашаха арга олгоhон хүсэтэ компрессорнэ станци бариглаба.

Жэлэй эхинhээ хойшо область дотор эгээл ехэ—30 миллиард кубометр гэхэ гү, али 1973 оной энэ үеынхиhөө 1 миллиард кубометрээр үлүү сэнхир түлишэ газарай гүн соohоо гаргажа абтаа.

ХАЛААНАЙ ТУРША СОО—ТАБАН НОРМО

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр. Л. Фадеев.). Ажахын түрүү комбайнер Алексей Семеновович Баженовэй хүндэлэлдэ Ажалай алдар солын туг Нэршүү-Заводской районой «Михайловский» совхозой түбтэ үргэгдэн намилзуулагдаба. Энэ нүхэр тараа хуряалгын түрүүшын табан үдэрэй турша соо 176 гектарай ургаса хуряагаа. Тиихэдээ нүхэр Баженов халаанайнгаа нормые 2-3 дахин үлүүлhэн байна. Эдэ үдэрнүүдэй нэгэндэ 18 часай турша соо 76 гектарай тараа хадажа, үдэрэйнгөө нормо 5 дахин үлүүлээ.

Партиин обкомой гэшүүн, 1973 ондо ургаса хуряалгын чемпион А. С. Баженов нёдондо 1 мянган гектар талмайн тараа хуряагаа hэн. Мүнөө тэрэ шэн габьяата ажалай жэшээ баhал харуулна. Тэрэнэй звено ургасаяа 23 үдэрэй турша соо хуряажа, халаан бүридөө 1 комбайнаар 300 центнер тараа сохихоор шиидэнхэй.

ВАЗ ХҮДЭЛНЭ, ВАЗ БАРИГДАНА

ТОЛЬЯТТИ. (ТАСС-ай корр.). Волгын автомобильна заводой цехүүдтэй зэргэлээд, 250 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай шэнэ корпусуудай барилга эхилээ. «Жигули» машинануудай запас частьнуудые бүтээхэ цехүүд эдээн соогуур эмхидхэгдэхэ юм.

СТУДЕНТНЭРТЭ БЭЛЭГ БАРЮУЛАГДАА

ЧЕБОКСАРА. (ТАСС-ай корр. В. Железнов.). Һуралсалай шэнэ жэлдэ И. Н. Ульяновай нэрэмжэтэ Чувашай гүрэнэй у н и в е р с и т е д э й студентнэр ехэ бэлэг абаба. Ниитэ-техническэ факультедэй шэнэ байшан баригдаа. Машина бүтээдэг отделениин аудиторинууд, лабораторинууд уужам hаруул, дүрбэн дабхар байшанда оронхой. Промышленностьда хэрэглэгдэхэ тракторнуудые бүтээдэг Чебоксарын завод мэргэжэлтэдые бэлдэхэ байна. Тиимэ завод мүнөө баригдажа байнхай. Нёдондонойхиhoo хоёр дахин олон студентнэр энэ отделенидэ абтаа.

Сентябриин 1-дэ университедэй найман факультедтэ 8 мянга гаран студент hуража захалха.

УГАА ЕХЭ СКЛАД

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. В. Пиковская.). Электронно-тоолон тодорхойлхо түб Харьков шадархи Безлюдовка нютагта ашаглалгада оруулагдаа. Тус түб УССР-эй Главснабай территориальна управлениин оньhожоруулагдамал бүлэг складуудай барилгын түрүүшын ээлжээе ашаглалгада оруулха юм.

Энэ бааза жэлдээ 230 мянган тонно металл, түхеэрэлгэ, саарhа, химикадуудые, резинэ, мүн бусад олон янзын эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые фабрика, заводуудта эльгээдэг байха. Эд хэрэглэгшэдэй дунда эдэ бүгэдые зүбөөр хубаарилхыень «Минск-32» түхэлэй электронно-тоолон тодорхойлхо машинада даалгагдаа.

АМАР МЭНДЭ, ҺУРГУУЛИ!

ҮГЭС ХЭЛЭМДИ

...лаэдэр түрэл оронойхи hуурин тосхон, хото...удаар hургуулиин хонжэ, балшар бага... октябрятанууд, улаан ...та пионернууд, эдир ...комсомолшууд класс ...аа таран. хэшээл... эхилхэнь. Мүн долоон ...гүйсэhэн багашуул ...түрүүшынхиэ hургуу...гоhо алхалжа, эрдэм ...агууехэ далайн хо...холо тамаралгада гара-...

...лаэдэр үнлсэ гудамжа...багла сэсэгүүдые ...ан, аятай зохидхоноор ...ланхай үхибүүдээр ...эхэнь. Зунайнгаа амар...ые соттой хүхюунэр үн...эод, дахяад лэ эжэл нү...ээ уулзажа, хэhэн бү...и, хараhан үзэhэн ...ээ хүбаалдан, багшана...аршалан, hуралсалайн...шэнэ жэл эхилхэ гээшэ ...гоёб даа!

...урал ниислэл хотыэнай ...ескэ районой 3-дахи ...hургуули эрхим ...эрээ үнихэнэй мэ...болонхой юм. Үнгэ...жэлэй дүнгөөр энэ ...ули район дотороо ...hуурида гаража, ...ССЭ-эй Улаан-Үдын Со...райкомой, ажалша...депутатуудай гүйсэдхэхэ ...тэдэй дамжуулгын ...Тугаар шагнагдаhан, ...1000 түхэриг мүнгэн ...хүртэhэн байна.

...уралсалай шэнэ жэлэй ...ээ байhан энэ үедэ ...үүлгын талаар завуч ...нила Григорьевна Ба...нада хэдыхэн асуудал...аар хандабабди.

— Һуралсалай шэнэ жэл...дхэл ямараар үнгэр...ээ гээшэб?

— Зунай үедэ ехэхэн ...мэри ябуулагдаа. Бү...таhалгануудад, кабине...hаруул hайхан шэрээр ...эгдээ, сагаадагдаа. ...он кабинедүүдтэ шэнэ ...эрэлгэнүүд табигдаа.

— Шэнэ кабинедүүд нээг...гү?

— Энэ жэлдэ зургаан ...кабинет нээгдээ. Эдэ ...недүүд гүйсэд hайнаар ...түхеэрэлгэнүүдээр ...гданхай. Һурагшадай, ...шанарай хүдэлмэрилхэ ...рнууд зохидоор эмхид...онхой. Эндэ тусхай пульт ...огдонхой. Кинопроектор, ...итофон болон онъhон ...эрэлгэнүүд бии. Илангаяа математикын кабинет ...аар түхеэрэгдэнхэй. Эн...эрхэ багша Галина Алек...вна Комаровагай ехэхэн ...та бии гээшэ.

— Сентябрийн 2-ой үдэр ...алсалай түрүүшын үдэр ...оно. Энэ үдэр ямар юу...болохоб?

— 2-ой үглөөгүүр 10 ...та баяр ёhололой жаг...болохо. Энэ жэлдэ ...-гаад багашуул эгээ тү...шынхеэ hургуулида оро...нэгэдэхи классай hураг...болохо. Манай дүрбэдэ...классай hурагшад тэдэ...шефтээ абаха юм. Тэ...р хамтадаа жагсаалай ...дээр Совед үүдэй талмай ...ра Ленинэй хүшөөдэ сэ...үдые табиха. Тиихэдэ ...үдэр hуралсалай шэнэ ...эхилхэhээ гадна, мүн ...эмэй үдэр» үнгэргэгдэ... Энэ үдэр манай бүхы ...агшад өөhэдынгөө ше...дтэй уулзаха юм. Ажа...түрүүшүүл, сэрэгшэд ...айда айлшаар ерэхэ.

— Танайда шефүүд олон ...? Хэд бэ?

— Республиканска ти...графиин хүдэлмэрилэгшэд, ...Ленинэй ордентэ оперо ба ...алэдэй театрайхид, Буряа...барилгын управлениин ...дэлмэришэд, столовонуу...трестын хүдэлмэрилэг...манай шефүүд юм. ...ефүүдтээ бидэ хани ха...тын барисаатайбди.

— Мүнөө үедэ юун хэг...жэ байнаб?

— Манай hургуулида ...охон предмедүүд англи ...хэлэн дээрэ уншагдадаг. ...хибүүд багаhаа хойшо анг...и хэлэ үзэдэг байха юм. Үхибүүдээ англи хэлэндэ ...hургаха дуратайшуул угаа ...юон. Үхибүүдые нэгэдэхи ...класста абахадаа үгэнүүдые, ...абнаудые хэр зүбөөр ...үүлдэг бэ гэжэ шалгадаг... Зүб үгүүлдэг үхибүүд ...ашадаа амарханаар англи ...хэлэндэ hураха байна. Мү...үедэ нэгэдэхи класста ...охо үхибүүдые энэ талаар ...шалгалта боложо байна. Шалгалта дабажа гарагшад ...hургуулида абтаха. Мүнөө үхибүүдые ниитын ...үдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...абаадажа hургаха асууда...педагогическа совет ...хэргэгдэхэ. Үхибүүдые ...уралсалдаа эдэбхитэйгээр ...даха асуудалаар педагогическа совет бүри хабар ...боолоо hэн. Һуралсалайнгаа ...жэлые угтахаар түгэс ...болмди.

Б. БАТОЕВ.

1974—1975 онуудай hуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Шэрын үнэрөөр хангалтаhан hургуулиин классууд соо эхилhэн hуралсалай жэлэй түрүүшын хэшээлнүүд үнгэрхэ.

Харин анха түрүүшынхеэ hургуулида орогшод ажалтай болобо гээшэ. Юуб гэхэдэ, hургуулида hураха гээшэмнай ажал ха юм. Энээхэнииe долоотойхон хүнүүдтэ, тэдэнэй түрэлхидтэ нэн түрүүн ойлгуулха шухала.

— Эдихэ наадаха хоёрhоо бэшэ ажалгүй хүн гээшэш,—гэжэ зарим түрэлхид hурагшад-хүүгэдээ зэмэлжэ байдаг. Энэ хадаа өөhэдынгөө хүүгэдэй хүн нэрые доройтуулжа, hуралсалыень хүндэлөөгүй ябадал болоно бэшэ аал? Эндэhээ эхилжэ, зарим хүүгэдэй сэдьхэлдэ hуралсалые тоодоггүй мэдэрэл бии болоно гэжэ hанахаар юм.

Юрэнхы дээрээ нэгэдэхи класста ороhон хүүгэд угаа баяртайгаар hургуулида ерэдэг. Тиимэhээ багшанаршье түрэлхидшье үхибүүнэй тэрээхэн баярые hүнөөхэгүй гэжэ оролдоо haa, ехэл hайн байгаа.

Хэрбээ хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэhэн бэшэ haa, али гэртээ hайн бэлэдхэл гараhан бэшэ haa, долоотой үхибүүн удаан саг соо hууга hураагүй, гарынь нугараагүй байдаг. Хэшээлэйнгээ үедэ багшаhаа түбэгшээгээд, 45 минута соо

Түрэлхидэй анхаралда

ҮХИБҮҮНДЭЭ ТУҺАЛХА ГЭБЭЛ...

hуубашье гэлэй. Гэхэ зуура, багшанар хэшээлэй үедэ физкульт-минута үнгэргэжэ, шабинараа амаруулдаг юм.

Тиимэhээ нэгэ зулаар hуугаад, гэрэйнгээ даабари дүүргэжэ hураха гээшэнь тиимэ үхибүүдтэ бэрхэтэй байха. Гуурhаяа, карандашаа зүбөөр барина гү, зүбөөр hууна гү, hуури, стол мэтэнь өөрынь бэедэ зохино гү гэхэhээ эхилээд, түрэлхид hанаагаа зобохо, оролдохо уялгатай юм бэзэ.

— Зарим аба, эжынэр хүүгэдэйнгээ даабари өөhэдөө дүүргэжэрхидэг. Үхибүүнэй гараар бэшэгдэhэн үзэгүүд гү, али ехэшүүлэй гү гэжэ багшын нюдэн абаhаар обёорхо гэжэ мэдэдэггүй гээшэ гү даа?..— гэжэ Улаан-Үдын 2-дохи hургуулиин багша, арадай гэгээрэлэй отличник Е. Г. Гуслякова сүхэрэнгеэр хөөрөө бэлэй. Иимэ ябадал тон буруу. Юундэб гэхэдэ, үхибүүдэйнгээ гарыень нугаруулжа, бэшүүлжэ hургахын орондо, даабариинь бэлээр «дүүргүүлжэ», hайн сэгнэлтэ абхуулхадаа, ажалда дурагүй болгохоhоо гадна, мэхэлхэ бодол сэдьхэлдэнь түрүүлнэ бшуу. Энэмнай «бэлыень хараад, голыень алдаба» гэhэнтэй адли юумэн ха юм.

Гэхэтэй хамта өөhэдөө бэшэжэ үгөөшьегүй haa, жэшээнь, хайшан гээд тоогоо бодохыень хуу хэлэжэ үгэдэг ушар байдаг. Тиигэжэ өөрынгөө ухаа гүйлгэнгүй, хүнэй тархяар бодожо hураhан үхибүүн саашаа зобохо бшуу.

Тиигэхэгүйн тулада үхибүүнэйнгээ даабарияа hаадгүй дүүргэжэ hурахын тула ажалтай хүн болобо гээшэш гэжэ ойлгуулха аргатай haa, өөрын тусхай булантай болгожо hархайлгаха шухала. Тиихэдээ ажаллаха, hайнаар ажаллаха хүсэл түрүүлхэдэ, багаханшье haaнь, амжалтыень обёоржо урмашуулхада hайн. Теэд эдэ бүхы юумэндэ саг хэрэгтэй ааб даа. Нэн түрүүн тэсэбэри хэрэгтэй гэжэ мэдэнэбди.

ГЭБЭШЬЕ ямаршье түрэлхид үхибүүмнай муу hурагша болоhой, муушуулай тоодо ороhой гэжэ hанахагүйл байха. Тиимэhээ үхибүүдэйнгээ hургуулида ороhон түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, багшатайнь ходо уулзажа, зүбшэлдэжэ байхада hайн.

Жэшээнь, Улаан-Үдэдэ ажаhуудаг Б. С. Раднаевай бүлэ хүбүүнэйнгээ hургуулида орохоhоо холо түрүүн тэрээндэнь hонирхол түрүүлжэ:

— Шимнай аба, эжыдээл адли баhа ажалтай болохошни гээшэ. Хүн гээшэ ямаршье ажалда hайнаар хандаха, оролдохо ёhотой юм,— гэжэ ойлгуулдаг байгаа. Хүбүүниинь «ажалтай болохоёо, сентябриин нэгэнииe тэсэжэ ядан хүлеэгээ. Һургуулиин эхилэлдүйдэ багшатайнь уулзажа, үхибүүнэйнгээ абари зантай танилсуулhаниинь, тэрэнэйнь hуралсал яhала амжалтатай байгаа hэн. Юуб гэхэдэ, тэрээхэн хүбүүн багадаа ехээр үбдэhэн, хүгжэлтынгөө талаар үетэнhөө таhарhан гэжэ врачта хэлүүлhэн байгаа бшуу.

Багша хүн гээшэ үхибүүдэй ойсо илгаае мэдэхээ оролдохо ёhотой ааб даа. Бултанда аб адли эрилтэ табяа haa, урагшагүйдэхэhөө ондоо юуп байхаб.

Тиихэдэ үхибүүндээ үдэрэй гурим сахиулжа hургаха гэжэ түрэлхид бүхэн оролдохо уялгатай ааб даа. Үхибүүн үдэрэй ямар халаанда (үдэрhөө урагша гү, али хойшо) hуранаб, тэрээнhээ дулдыдажа, үдэрэй гурим зохёогдодог. Жэшээ болгон, үдэрэй гуримай найруулгые багшанар түрэлхидтэ дурадхадаг. Тэрээнhээнь уламжалан, бүлэ бүхэндэ өөрын гурим табигдадаг гээшэ. Юрэдөө нэгэ сагта унтарhаа бодожо, үглөөнэй зарядка хэхэ, тон лэ нэгэ сагта үглөөнэй, үдэрэй, үдэшын хоол эдихэ, заагдаhан саг соогоо номоо үзэхэ, гэр тойронхи ажалаа хэлсэхэ, наадаха — эдэ бүгэдые наринаар үдэр бүри сахяад байхадаа, тэрэнь үхибүүнэй заншал болошодог юм. Агуу ехэ совет физиолог И. П. Павлов тэрэниие условно рефлекс гэжэ нэрлэдэг байhан.

Үнэхөөрөөшье, үдэрэй гуримые багаhаа сахижа hураhан hурагша ахамад класста ороходоо, өөрынгөө ажалые эмхитэйгээр хээд, элдэб кружогто хабаадажа үрдеэд, сүлөөтэй сагаа бэедээ туhатайгаар үнгэргэжэ шададаг.

Үхибүүндээ туhалха гэбэл, эдэ мэтын аса-маае түрэлхид бүхэн ойлгохо ёhотойл даа. Анха түрүүшынхиеэ hургуулида үхибүүгээ оруулха гэжэ байhан бүлэнэртэ эдэ мэтын зүйлнүүд илангаяа хэрэгтэй болохо аабза.

Ц. ДОНДОГОИ.

АЙЛ БҮХЭНДЭ— ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

Коммунис байгуулалтын, ороной экономико ба соёл культура хүгжөөхэ, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ гол шухала асуудалнуудаар түрэл партимнай хэблэлэй хүсөөр олон миллион арадтайгаа хөөрэлдэдэг болонхой. Орон дотор хэблэл хүгжөөхэ тухай багша Ленинэй захяа заабаринууд бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэhэн байна.

Газетэ ба журналнуудаар дүүргэгдэhэн сүүмхэнүүдые үргэлhэн хэдэн мянгаад почтальон үглөө бүри ажалдаа гаража, арад зондо баяр асардаг гээшэ. Үйлсэ, гэр бүхэндэ тэдэниие хүндэтэй айлшад мэтээр угтадаг юм. Типографиhаа haяхан хэблэгдэн гараhан газетэнүүдые тэдэнэр уншагшадта хүргэдэг байна. Тэрэл үедэ «Союзпечать» агентствын киоскнуудай дэргэдэ газетэ ба журналнуудые худалдажа абахын түлөө олон хүн сугларшадаг.

Иимэ ушар хадаа манай совет орондо юрын ябадал шэнги hанагдадаг болонхой. Совет хүнүүд газетэ уншангүйгөөр нэгэшье үдэр байжа шадахаяа болинхой. Энэньшье ойлгосотой. Совет хүнүүдэй эрдэм гэгээрэл айхабтар түргөөр хүгжөө, тэдэнэй соёл сурталай эрилгэ тон ехээр үргэдөө. Тэдэнэр эрдэм наукын түйлалтанууд тухай, парти ба правительствын саашанхи хараа шугам тухай hайнаар ойлгожо абахые үдэр бүри хүсэдэг болонхой.

Хамтын пропагандист, хамтын агитатор ба хамгын эмхидхэлшэ болодог совет хэблэлэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ, ажал ябуулгыень hайжаруулха асуудалнуудта партимнай ехэ анхарал хандуулжа байдаг. Газетэ ба журналнуудай уншагшадай тоо жэл бүри олошорно. Мүнөө орон доторнай үдэртөө гурбан зуун миллионhоо үлүү хэhэг газетэ, журнал хэблэгдэнэ. Энэмнай СССР-эй хүн зоной тооhоо холо олон болоно бшуу.

Бүхы орон доторхидоо адли манай Буряадай республикада газетэ ба журналнууд бүри олоор тарадаг боложо байнхай. Завод ба фабрикануудта, колхоз болон совхозуудта, барилгын талмайнууд ба эмхи зургаануудта хэблэл хадаа ажалшадай hайн нүхэр ба туhалагшань болоо. Республикын хүн зон энэ жэлдэ 1 миллион шахуу хэhэг элдэб янзын газетэ ба журнал захижа абана. Ондоогоор хэлэбэл, республикын 1000 хүн бүхэн 1124 хэhэг газетэ, журнал абана гээшэ.

1974 оной хэблэлдэ захил абалгын нёдондоной дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, ямаршье газетэ, журнал абадаггүй гэр бүлэ үшөөл олон гэжэ элирүүлэгдэhэн байна. Хэблэл абадаггүй айлнууд Захааминай, Кабанскын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хоринн ба бусад аймагуудта олон.

Мүнөө үедэ айл бүхэн газетэ ба журнал захижа абаха аргатай болонхой. Энэмнай арад зоной дунда хэблэл тарааха хүдэлмэриие «дуран соонь табижархиха» гэhэн удхатай бэшэ ааб даа. Совет хэблэл, нэн түрүүлэн политическэ, тематическа, хүдөө ажахын асуудалаар журналнуудые ажалшадай дунда олоор тараахын тула партийна организацинууд, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэнэр, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд ойлгууламжын ехэ ажал ябуулха зорилготой бшуу. Хэблэл тараалгын үедэ коллективүүдэй хүн бүхэнтэй хөөрэлдөөд, тэдэнэй эрдэм ба мэргэжэлые хараадаа абажа тарааха, хэрэгтэй газетэ ба журналаа захихыень дурадхахада hайн байдаг. Энэ хэрэгтэ партийна, профсоюзай, комсомолой эдэбхитэдые, агитаторнууд ба политинформаторнуудые хабаадуулха шухала.

Газетэ ба журналнуудые саг соонь олоор тарааха асуудал партийна организацинуудай үдэр бүриин анхаралда байха зэргэтэй.

Предприяти болон эмхи зургаанууд албандаа хэрэгтэй хэблэл олон бэшээр захиха ёhотой. Тиихэдэ соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые политическэ ба тусхай шэглэлтэй газетэ, журналгүйгөөр орхижо болохогүй. Ажалшадай бүхы эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха газетэ ба журналнуудые библиотекэнүүдтэ, уншалгын залнуудта, клуб ба соёлой байшангуудта, улаан булангуудта захиха хэрэгтэй. Политическэ, техническэ, промышленна болон хүдөө ажахын асуудалнуудаар хэблэгдэдэг тусхай газетэ, журналгүйгөөр соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдэй ажалые үрэ ехэтэйгээр ябуулхын аргагүй бшуу.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хэблэл тараалгын үедэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин hулаар ябуулагдаhанhаа боложо, республикын «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүд урданайхиhаа үсөөнөөр тараагдаа hэн. Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Хоринн, Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудта «Буряад үнэн» газетэдэ илангаяа үсөөн захил абтаhан байгаа. Дурсагдаhан аймагуудта буряад хэлэн дээрэ гарадаг бусад хэблэл баhал үсөөн тарадаг байха юм. Жэшээнь, Бэшүүрэй, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Хоринн аймагуудта буряадаар гарадаг «Агитаторай блокнот» оройдоол 1—2 хэhэг тарана. «Байгал» журнал зарим аймагуудта баhал үсөөн тарадаг.

Мүнөөдэрhөө—сентябриин 1-hээ бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо манай республикада 1975 оной газетэ ба журналнуудта захил абалга эхилбэ. Энэмнай политическэ тон ехэ удха шанартай хэрэг гээшэ. Тиимэhээ партийна ба комсомолой организацинууд энэ хүдэлмэриие үдэр бүриин хиналтада абаха зэргэтэй.

Республика доторнай хэблэл тарааха ниитын 5.000 шахуу түлөөлэгшэ ажалладаг юм. Тэдэнэрэй олонхинь удаан саг соо партийна энэ даалгабарида харюусалгатайгаар хандажа, ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Хэды тиимэ байбашье haaнь, партийна организацинууд ниитын түлөөлэгшэдтэ саг үргэлжэ туhалжа байха, совет хэблэл тухай ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёhотой бшуу. Зарим парторганизацинууд бүлэг коммунистнууд ба пропагандистнарые хэблэл тараагшадта туhалхаар томилдог байна. Эдэнэр предприяти гү, али ажахы дотороо хэблэл тараалгын бүхы хүдэлмэри эмхидхэжэ, хинан шалгажа байдаг юм. Энэ ушарые ехэтэ hайшаамаар.

Республикын город ба хүдөө нютагуудта хэблэлдэ захил абаха 1000 гаран пункт нээгдэнхэй. Хэблэл тараалгын үедэ эдэ пунктнуудай хүдэлмэри үндэhөөрөө hайжаруулагдажа, парторганизацинуудай хиналтада абтаха болоно. Хэблэл тарааха шухала хүдэлмэриин урда тээ зарим аймагуудта парторганизацинуудай секретарьнарай, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнүүд боложо үнгэрөө. Тиимэ зүблөөнүүд дээрэ газетэ ба журналнуудые тараалгын нёдондоной дүнгүүд шэнжэлэгдэн харагдажа, мүнөө бэелүүлэгдэхэ хүдэлмэриин зорилгонууд табигдаба.

Уншагшадай захиhан газетэ ба журналнуудые саг соонь эзэндэнь хүргэхэ асуудал тон ехэ удхатай. Энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл дайралдаhаар. Илангаяа холын гүүртэ, отаронуудай малшадай захиhан газетэ, журналнууд удааруулагдажа абаашагдадаг байна. Иимэ ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Республикын хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай захиhан газетэ ба журналнуудые түргөөр эзэндэнь хүргэдэг болохын тула зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

И. ПОПОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

РЕПОРТАЖ

ҮДЭШЭЛГЭ

Эндэ боложо байhан баяр ёhололой үдэшэлгые хаража байхадаа, толгойдом элдэб бодол түрөө hэн. Эдэл бодолhоо уламжалан, репортаж бэшэхые хүсөөб.

...Үнэхөөрөөл, жаргалтай ороной жаргалтай үхибүүд. Энэ хадаа түрүүшын тобшолол.

Хүүгэдые хүмүүжүүлжэ байhан хүнүүдэй дуран, арюухан зөөлэхэн үгэнүүд хэды hайхан гээшэб?! «Үхибүүдэймнай хоёрдохи эхэ гээшэ» гэжэ хэлэhэн түрэлхидэй үгэнүүд ямар гүнзэгы удхатайб даа.

Гурбадахлар, энэл яслисадта хүмүүжэжэ, hанаа зоборигүйгөөр үдэрнүүдээ үнгэргэжэ ябаhан дала гаран үхибүүн мүнөө hургуулида орожо, ажабайдалай үльгэр онтохон бэшэ байhые мэдэржэ эхилхэнь бэзэ.

Игэжэл үдэр, хоногууд үнгэрэ үнгэрhөөр hүүлшын үдэр хүрэжэ ерээ.

Улаан-Үдын Советскэ районой «Хэрмэхэн» гэжэ ясли-садай коллектив хүмүүжүүлэгдэгшэдээ hургуулида баяр ёhололой оршон байдалда үдэшэдэг заншалтай.

Тус ясли-сад нээгдэhээр найман жэл болоо. Энэ үе соо хүүгэдээ гурба дахин hургуулида үдэшөө.

Мүнөөнэйнь үхибүүдые бидэ харанабди. Һургуулиин формо үмдэhэн басагахануд. хүбүүхэнүүд баглаа сэсэгүүдые баринхай жагсаалда зогсоно. Хэдэн жэлдэ гэртээ шэнги ябаhан саадынь тэдэнэртэ инаг болошоhониинь элитэ даа. Хахасахань бэрхэтэйшье хэбэртэй. Теэд hургуулида ороходо, hураха, олон юумэ мэдэхэ болохо гээшэ бүришье hонин. Тиимэhээ хүүгэдэй шарай заримдаа энеэбхилээдшье, заримдаа халта уйдаадшье абаха юм.

«Хэрмэхэнииe» даагша В. М. Ремезова hургуулида орохо болоhонтойнь дашарамдуулан, хүүгэдые халуунаар амаршална. Жагсаалда байhан хүнүүдэй альга ташалга шааяшана. Түрэлхид мүн лэ баяртай.

Хүхюухэншье,
уйтайханшье hайндэрнай
Хүрэжэл ерэбэ, яахын
аргагүй.
Хүмүүжэhэн, хүдэржэhэн
сааднай
Хахасахал сагнай
оробол даа

гэжэ хүүгэд хоорoор хандана.

— Һайн даа, инаг сааднай,
Һайхан, зөөлэн
байhандаш.
Һанажал хододоо
ябахабди,
Эрьежэш ерэжэ
болохобди.

Энэ ясли-садта ябадаг эгээл багашуул, арайхан гэжэ алхажа ябаhан хүнүүд, жагсаалда зогсожо байhан аха нүхэдтөө баглаа сэсэгүүдые барюулна. Дорюун хүгжэм зэдэлhээр...

Һүүлээрнь хүүгэд хүмүүжүүлэгшэдтэ, түрэлхидтөө, багашуулдаа өөhэдынгөө хүсөөр баярай наада зугаа харуулаа. Һайндэрэй амтан эдеэ баряа. Коллективынь тэдэнэртэ бэлэгүүдые барюулаа.

Хахасалгын hүүлшын минутанууд, хаража байхада, хэзээдэшье хүндөөр үзэгдэдэг. Энэрхы hайхан сэдьхэлээрээ эдэнэрэй хойноhоо оролдоhон хүнүүдтэй хүүгэд hалажа ядана. Дахин дахин ерээд лэ хүзүүдэнэ, хормойдонь оройлдоно. Хажуудань эжы, баабайнарынь хүлеэнэ.

— Бидэнэр, түрэлхид, манай үхибүүдые хүмүүжүүлжэ байhан Галина Михайловна Загузина тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлтэйбди,— гээд түрэлхид хандаба.— Энэ хүн тухай олоншье үгэ хэлээд яалайб. Үхибүүдэймнай хоёрдохи эхэнь байгаа гэжэ хэлэбэлнай, бултанда ойлгосотой ёhотой даа,— гэжэ түрэhэн эхэнүүд гэршэлнэ.

Г. М. Загузина 27 жэл соо үхибүүдые хүмүүжүүлhэн хүн. Үхибүүн—тэрэнэй гол амин, зол жаргал, баяр зугаань юм. Хүүгэдтээ хахасажа байhан hайхан сэдьхэлтэй энэ эхэнэр эды олон жэл соо баярай нёлбоhо хэды дуhаагааб даа.

Эндэ хүмүүжэhэн эдэ үхибүүд hургуулиин формо үмдөөд, портфель баринхайнууд гэдэргээ хараhаар, гараараа даллаhаар таран ошобо.

В. ТОКТОХОЕВА.

НЭГЭДЭХИ классай 82 мянган hурагшад сентябриин 1-дэ Киргизиин hургуулинуудай партада hууха.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Индира Молдогазиева ба Эмиль Туратбеков удахагүй hургуулида ябахань.
ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

КАРАКАС

ООН-ой КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Далай дээрэ сахигдаха гурим зүбшэлхэ ООН-ой III конференциин хоёрдохи шатын хүдэлмэри Венесуэлын ниислэлдэ дүүрэбэ. 150 ороннине түлөөлhэн гурба мянга шахуу делегадууд уhан дээрэхи хилэнүүдые тодорхойлхо, далайн хоолойнууд дотор суднаар ябаха, далайн оёорой элшэ хүсэнэй ба минеральна нөөсые шэнжэлхэ, дотоодо ба гадаада далайнуудые муухай болгохо ябадалтай тэмсэхэ, научна шэнжэлгэнүүдые хэхэ гэхэ мэтэдэ хабаатай гол гуримуудые тодорхойлхо асуудалнуудые арбан неделиин турша соо зүбшэн хэлсээ.

Венесуэлын гадаадын хэрэгүүдэй министр Эрани Шахт Арис Тигиета, конференциин түрүүлэгшэ Х. Амерасингхе гэгшэд конференциин хоёрдохи шатын түгэсхэл дээрэ үгэ хэлэхэдээ, түйлагдаhан амжалтануудые тэмдэглэбэ. Конференциин гурбадахи шатань ерэхэ жэлдэ Женевэдэ зарлагдахаар багсаагдана.

ТОКИО

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай съезд

ТАСС

200 мянга гаран хүниие нэгэдүүлдэг хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэяпоной профсоюзай 27-дохи съезд Иватэ префектурын Морноко хотодо боложо дүүрэбэ. Байгша оной намар, ерэхэ хабар Японой хэлхеэ холбоошодой хэхэ тэмсэлэй программые съездын делегадууд зүбшэн хэлсэhэн байна. Салин хүлhыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень hайжаруулха, буhалгаалха эрхыень hэргээхэ гэхэ мэтэ эрилтэнүүд программа доторнь табигдана.

ТОКИО

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ТҮҮХЭ ШЭНЖЭЛХЭ КОНГРЕСС

ТАСС

Эрдэм, техникын түүхэ шэнжэлхэ уласхоорондын 14-дэхи конгресс эндэ боложо дүүрэбэ. Конгрессэй заседанинууд Японой хоёр хото — Токио ба Киотодо болоhон байна. Дэлхэйн гуша гаран ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, 500 шахуу эрдэмтэд энэ хуралдаанда хабаадаа.

Совет делегациин гэшүүд эрдэм, техникын түүхын элдэб асуудалнуудаар конгресс дээрэ элидхэлнүүдые хэхэдээ, эрдэм наукын энэ hалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ СССР-эй түйлаhан амжалтануудтай гадаадын ханинараа танилсуулhан байна.

ГАВАНА

„Аригуанабо“ гэжэ коллектив үгэдөө хүрэбэ

ТАСС

1975 ондо 45 миллион дүрбэлжэн метр бүд нэхэхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсые 9 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн социалис уялга Кубадахи эгээл ехэ — «Аригуанабо» гэжэ текстильнэ фабрикын коллектив абаа hэн. Байгша ондо тус фабрика 40 миллион шахуу дүрбэлжэн метр бүд нэхэжэ, Эхэ орондоо үгэхэ юм. Тиин мүнөө фабрикын ажалшад хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байна. Үнгэрhэн долоон хоногой hүүл багта үдэрэй турша соо 27,8 тонно утаhан гаргагдаа. Энэнь фабрикын түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ амжалта болоно. Нэхэлгын цех үдэрэйнгөө нормые 110 процент дүүргэнэ.

ПРАГА

СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Өөрынгөө зэргэдэ 580 мянган хүниие нэгэдүүлhэн Бүхэяпоной багшанарай профсоюзай 45-дахи съезд Татикава хотодо хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Тэрэнэй делегадууд байгша оной эсэстэ, ерэхэ жэлэй хабар профсоюзайнгаа ябуулха хүдэлмэриин программые дүрбэн үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсээ.

Съездын hайшааhан программа орон доторхи гэгээрэлэй байгуулалтада демократическа реформо хэхын, багшанарай ашаг туhа хамгаалхын, гэгээрэлэй ба гүрэнэй бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко хэхэ эрхэ hэргээхын түлөө (энэ эрхэнь американ эзэмдэлгын жэлнүүдтэ хаhагдаhан юм) бүри үргэн ехэ тэмсэл эмхидхэхыень профсоюзай бүхы гэшүүдые уряална.

БОНН

Гётедо зорюулагдана

ТАСС

Зохёохы ажал ябуулгада зорюулагдаhан выставкэ агууехэ немец поэт, оюун бэлигтэ Иоган Вольфганг Гётын эхэ нютаг — Франкфурт-на-Майне хотодо нээгдэбэ. Энэнь поэдэй түрэhөөр 225 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Залуу поэдэй зохёолнуудай табигдаhан хоёр выставкэ Гётын гэр-музей соо нээгдээ. «Фаустда» зорюулжа авторай бүтээhэн шэмэглэлнүүд, уран зураг тухай тэмдэглэлнүүд, бэшэгүүд, Гётын зохёолнуудай түрүүшын хэблэлнүүд хотын бусад залнууд соо табигдажа олоной анхарал татана, hонирхол үүсхэнэ.

ТОКИО

Выставкэдэ хабаадаха тухай хэлсээн

ТАСС

«Океан далай ямар байха ёhотойб» гэhэн тусхай шэглэлтэй бүхэдэлхэйн выставкэдэ Советскэ Союзай хабаадаха тухай хэлсээндэ гар табигдаба. Энэ выставкэ 1975 оной июль hарада Окинавада нээгдэхэ юм.

178 орон, уласхоорондын эмхинүүд выставкэдэ хабаадахаар уригдаhан байна. 18 гүрэн, уласхоорондын гурбан эмхи хабаадахые зүбшөөжэ харюу үгөө.

ДАР-ЭС-САЛАМ

ФРЕЛИМО-гой хиналта доро

ТАСС

Мозамбигта байhан Португалиин сэрэгүүд Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын (ФРЕЛИМО) түлөөлэгшэдтэй хэлсэhэнэй ёhoop, тус ороной хойто зүгтэхи сэрэгэй дүрбэн баазаhаа гаргагдаад, тэдэ баазанууд мозамбик арадай мэдэлдэ үгтөө.

ПАРИЖ

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ШИИДЭБЭРИ

ТАСС

Франциин профсоюзуудай ехэ нэгэдэлнүүд — ВКТ ба ФДКТ ажалшадай хуулита эрхэнүүдые хамгаалдаг профсоюзуудай нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ гэжэ шиидэнхэй байhан тухайдаа мэдүүлбэ.

ЛИССАБОН

ШЭНЭ ХУУЛИ

ТАСС

Республикын бүхы гражданинуудай суглаа хэхэ эрхэ хангаха хуули Португалида хүсэндөө оробо.

Португалиин правительствын баталhан абаhан, «Диариу ду Говерну» гэжэ правительственна газетэдэ тунхаглагдаhан энэ хуули суглаа, митинг ба демонстраци хэхэ гурим тодорхойлно.

БАЯРТАЙ МЭДЭЭСЭЛ

Бэшүүрэй аймпотребсоюзай коллектив Мухар-Шэбэрэй кооператорнуудтай мүрысэхэ зуураа, нэгэдэхи hуури эзэлжэ шадаа hэн. Тиихэдэ республикын наймаанай организацинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр хоёрдохи кварталда эрхим амжалта түйлаhанайнгаа түлөө **Бэшүүрэй аймпотребсоюз Буркоопсоюзай правлениин, гүрэнэй худалдаа наймаанай болон потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй дамжуулгын Улаан тугта, 1700 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэhэн байна** гэhэн баярта мэдээсэл ерэбэ.

Аймагай кооператорнууд ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа, эд бараа худалдаха июль hарынгаа даабари үлүүлэн дүүргээ. Түсэбhөө гадуур 50 мянган түхэригэй эд бараан худалдагдаа. Столовонууд эдеэ хоол наймаалха түсэб 102,7 процент, хүдөө ажахын продукци худалдалга 134,9 процент дүүргэгдээ. Бэшүүрэй, Охин-Булагай, Бага-Куналейн сельпонууд мүрысөөнэй түрүүшын гурбан hуури эзэлбэ.

Нүүдэл худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үдэр hүниие илгадгүй хүдэлжэ, үбhэшэдые эд бараагаар хангана. Автолавкануудай наймаалагшад Г. Д. Конечных, Д. М. Серебренников, Г. А. Литвинцев гэгшэд hарынгаа даабари үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ номой магазин (даагшань Т. А. Григорьева) ном hудар худалдаха түсэбөө 101,8 процент дүүргэhэн байна.

— СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин түлөөлэгшэдэй XI съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө үшөө hайнаар хүдэлхыемнай республикын ниислэл хотоhоо ерэhэн баярта мэдээсэл уялгална, — гэжэ аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлнэ.

Вл. БОРИСОВ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

РЕПОРТАЖ

«БАЯРТАЙ, ТҮРЭЛ СААДНАЙ!»

Август һарын нэгэ сэлмэг үглөөгүүр Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой «Тополек» гэжэ хүүгэдэй саад тээшэ һайндэрэйхеэр хубсалһан үхибүүд хойно хойноһоо һубарилдан ошоно. Гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые гартаа бариһан тэдэнэр хүхюутэйнүүд.

«Баяртай, түрэл сааднай!», «Амар мэндэ, һургуули!» — иимэ үгэнүүд саадайнь үүдэндэ бэшээтэй. Хүмүүжүүлэгшэд Галина Михайловна Попова, Галина Дмитриевна Михалева, саадые даагша Донара Васильевна Цыреннимиаева, нанинууд гоёор хубсалһан үхибүүдээ хэзээ, хэзээнэйхиһээ уринаар угтан абана.

Мүнөөдэр саадтань ехэ һайндэр. Гурбан жэлдэ хүмүүжүүлһэн үхибүүдээ тэдэнэр һургуулида үдэшэхэнь ха юм.

— Энэ жэлдэ 32 үхибүүд бэлэдхэлэй бүлэгтэ ябажа гараа. Дүй дүршэлтэй хүмүүжүүлэгшэд Г. М. Попова, Г. Д. Михалева гэгшэд энэ бүлэгые һургажа, һайн бэлэдхэлтэйгээр һургуулида үдэшэхэнь, — гэжэ Донара Васильевна хөөрэнэ. — Үхибүүднай һургуулида бараг һайн һураха байха. Бүхэли жэл соо бэлэдхэл хээбди.

Энэ саадта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ехэ һайнаар ябуулагдадаг. Бэлэдхэлэй болон бусад бүлэгүүдэй үхибүүд тусхай хэшээлнүүдтэ ябана. Һайндэрнүүдтэ зорюулагдаһан утреннигуудайнь программа ехэ һайн удхатай байдаг, хүхюугээр үнгэрдэг. Хүгжэмэй хэшээлдэ ябадаг хадаа тэдэнэр хатар, дуунуудые шадамараар гүйсэдхэдэг.

Һургуулида үдэшэлгын утреннигта бэлэдхэлэй бүлэгэйхид зохид концерт бэлдэжэ, түрэлхидөө, хүмүүжүүлэгшэдээ баярлуулаа.

«Һургуулидаа», «Баяртай, хүүгэдэй саад!», «Нааданхайнууд», «Кукла» гэһэн шүлэгүүдые Лена Ананьева, Лариса Зайцева, Женя Басильева гэгшэд шадамар бэрхээр уншаа. Хүмүүжүүлэгшэдынь тон тааруу зохид үгэнүүдтэй уран шүлэгүүдые шэлэжэ, үхибүүдтээ сээжэлдүүлээ. Хүмүүжүүлэгшэдтэ, түрэлхидтэ зорюулагдаһан баярай үгэнүүдтэй шүлэгүүдые багашуулай уран гоёор уншахада, түрэлхидэй олонхинь сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэн баясаа.

Үхибүүд ганса нэгээрээ, олоороошье гэжэ байгаад уран гоёор дуунуудые дуулаа, хатар гүйсэдхэгдөө, заахан сценкэнүүдые харуулаа.

Үхибүүд удаан бэлдэһэн наадаяа түрэлхидтөө, хүмүүжүүлэгшэдтээ харуулжа, ехэтэ баясуулба. Һүүлээрнь түрэл саадтайгаа хахасалга болобо. Саадай багашуулай бүлэгэйхид һургуулида ороохо болоошодто баглаа сэсэгүүдые барюулжа, уран гоё шүлэгүүдые уншаа, дуунуудые дуулаа.

Һургуулида үдэшэжэ байһан үхибүүдтээ саадайнь хүмүүжүүлэгшэд бэлэгүүдые-һуралсалдань хэрэгтэй болохо альбом, пластилин, дэбтэрнүүдые барюулаа.

Бэлэгүүдые барюулхадаа, хүмүүжүүлэгшэнэрынь үхибүүдтээ «1 класс» гэһэн бэшэгтэй тэмдэгүүдые зүүлгэбэ.

Г. М. Попова амаралтада гараад, аяншалжа ябахадаашье, хүмүүжүүлдэг үхибүүд тухайгаа ходо һанаагаа зобожо ябадаг. Энэ жэлдэ Хойто-Кавказһаа иимэ тэмдэгүүдые абажа, хүмүүжүүлэгшэдтээ бэлэглэбэ.

Галина Михайловна «Тополёк» саадта арбан гурбан жэлэй туршада хүдэлжэ ябана. Үхибүүдтэ уран зулгыгаар хандадаг. Хүмүүжүүлгын талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Ганса саадтаа бэшэ, үйлсэдэ, хаанашье уулзахадаа үхибүүд Галина Михайловнаһаа хэмшээрхэдэггүй, ганса конфетэтэйшье һаа, тэрэнээ дуратай хүмүүжүүлэгшэдээ үгэхөөр бэлэн, һониноо хамаагүй хөөрэжэ ородог. Галина Михайловна багашуултай зохидоор хөөрэлдэжэ шададаг, үхибүүдэй ойлгожо ядахагүйгөөр, ойлгосотойгоор захяа заабаринуудые үгэдэг.

«Тополёгто» эбтэй эетэй коллектив саадые даагша Д. В. Цыреннимаевагай хүтэлбэри доро хүдэлнэ.

О. ЦЫРЕНОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Г. Д. Михалева бэлэг барюулжа байна. 2. Лариса Зайцева шүлэг уншана. 3. «Баяртай түрэл сааднай!».

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Сэлэнгэһээ мэдээсэнэ

АШАТАЙ ТУҺАТАЙГААР ҮНГЭРГЭБЭ

Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин аха классуудай зуу гаран һурагшад зунайнгаа амаралтын түрүүшын үдэрһөө Сэлэнгын совхоздо өөһэдынгөө туһаламжа үзүүлжэ эхилһэн юм. Тиин эдэнэр тус ажахын 37 мянган хонидые хайшалһан байгаа. Һурагшадай дундаһаа Николай Еранский гэгшэ хони хайшалхадаа шадамар бэрхэ байба. Тиимэһээнь һургуулиин комсомолой комитет тэрэниие хонидые түрүүшынхеэ хайшалхаар ерэһэн һурагшадай инструктор болгоһон байгаа. Тиигээшье һаа, Николай хэдэн үдэрэй туршада 900 хони хайшалһан юм.

Һурагшадай дунда хони хайшалалга дээрэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ Алексей Коселев түрүү һуури эзэлээ һэн. Тэрэ үдэр соо 120 хони хайшалдаг байһан. Мүн Виктор Воропаев, Александр Норбоев, Даба Тогочиев, Баир Бадмадоржиев эрхимүүдэй тоодо оролсоһон байна. Эдэнэр хони хайшалалгын хүдэлмэриин дүүрэхэтэй зэргэ һургуулиин шэнэ байшан барилсаһан, зариманиинь хонишод, һаалишад болоһон, үбһэ хуряалга дээрэ хабаадалсажа гараба.

Совхозой дирекци, партком эрхимээр хүдэлжэ гараһан һурагшадта баяр баясхалан хүргэжэ, һайнаар номоо үзэхыень хүсэбэ.

ЗАЛУУШУУЛ — ТҮРҮҮ

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө «Эрдэм» колхозой комсомол залуушуул болон бухы гэшүүд оролдоно. Илангаяа Дэбын, Нуур-Түхэмэй һү һаалиин залуушуулай фермэнүүдэй һаалишад, малшад һайн амжалта туйладагаараа суурхана...

Нуур-Түхэмэй фермын һаалишад зунай эхиндэ үнеэн бүриһөө ехэ һү һаахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар аймагайнгаа һаалишадта хандаһан юм. Тиин мүнөө эндэхи фермын һаалишад Цыцыгма Ямпилова, Галина Кузина, Наталья Лхамажапова, Валентина Чимбеева, Любовь Арьяева, Бато Галсанов ажалай эрхим дүн туйлажа ябана. Эдэнэр үсэгэлдэрэй һурагшадшье һаа, дүршэл баянтай һаалишад, малшадтай ана мана мүрысэжэ ябана.

Л. СЛЮНКИНА.

Футбол

ДОБТОЛБОШЬЕ — ТЭНСЭБЭД

«Сэлэнгэ»: Г. Бушуев, В. Коробкин, А. Русяев, В. Чикачев, В. Плюснин, А. Кизеев, В. Михнов, В. Вознюк (Ю. Изюмцев 60) Ю. Самсонов, В. Максимов, В. Пугач;

«Динамо» (Барнаул): Д. Шеремет, А. Захряпин (В. Фомин 55), В. Скориченко, А. Подзоров, А. Суслов, В. Стуков (М. Бравар 75), Б. Долгов, А. Белозёрский, С. Григорович, З. Билень, Н. Ковахин;

Мүрысөөнэй судья — бухэсоюзна категориин судья В. Пугачев (Свободный хотоһоо), судьянар Н. Иванов, В. Чуйко (Владивосток хотоһоо).

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин дүрбэдэхи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр манай зонын арбан команда наадаһан байна.

Мүрысөөнэй таблицада түрүү һууринда ябаһан Барнаулай «Динамо» манай «Сэлэнгын» футболистнуудтай харюугайнгаа наада үнгэргэхөөр ерэһэн байгаа. Айлшаднай 1969 онһоо хойшо «Динамо» бүлгэмэй туг доро хотынгоо нэрэ соло хамгаалжа ябанхай.

Нёдондо тус командын ахалагша тренерээр урдандаа «Кайрат» командада наадаһан СССР-эй спортын мастер С. Ф. Каминский томилогдоо һэн. Наадаанай һайн дүршэлтэй болоһон хүтэлбэрилэгшэ эбтэй эетэй коллектив байгуулжа шадаа. Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэр зоно соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Сэлэнгэ» командын футболистнууд айлшадтайгаа наадахадаа өөрынгөө стадион дээрэ шүүһэн, харин эдэнэртээ айлшалхадаа 1:0 тоотойгоор шүүгдэһэн юм. Байгша оной хабар «Сэлэнгэ» командын футболистнууд эдэнэртээ айлшалхадаа 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ ерээ һааб даа. «Динамо» командын футболистнууд байгша ондо хэзээ хэзээнэйхиһээ бэрхээр наадажа ябана. Айлшад мүнөө үнгэргөөд ябаһан 23 уулзалгаһаа 36 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлнэ. Тиихэдээ эдэнэр гансал — Шэтын футболистнуудта 1:0 тоотойгоор шүүгдээд ябана ха юм. Бусадтань — 14 уулзалгада шүүһэн, наймантайнь тэнсэһэн.

Эрхим командатай наадахадаа өөрын нэгэ онсо илгаа, мэргэжэл шадабари хэрэгтэй болодог бээзэ. «Сэлэнгэ» командын футболистнууд эдэнэртэйгээ хэр зэргэ наадажа, урдаа табигдаһан зорилгонуудаа дүүргэжэ шадаа ха гү гэһэн асуудал ээлүүдгүй гараадхина.

Сэхынь хэлэхэдэ, «Сэлэнгын» футболистнууд энэ үдэр хамгаалга, добтолго хэхэдээшье яһала һайнаар наадажа гараа. Юуб гэхэдэ, айлшаар ерэһэн футболистнууд хаанашье — өөрынгөөшье, ондоошье стадионууд дээрэ наадахадаа нэгэ жэгдэ гуримтайгаар, эрхим добтолго хэжэ байгаад шүүжэ гарадаг заншалтай. Тиимэһээ стадиондо сугларагшад манай «Сэлэнгэ» эдэнэртэйгээ яалдагша ааб? гэһэн асуудалда ээлэгдэшэнхэй, абяа шэмээгүйхэн наадаанай хойноһоо хёрхоор адаглан һуугаа бэлэй.

Наадаанай түрүүшын хахадай эхинһээ айлшадай футболистнууд талмайн эзэдтэ орходоо булюугаар, техникэ һайнтайгаар добтолжо, сугларагшадта һайшаагдана. Тиигэһээршье байтар «Сэлэнгын» хамгаалагшад, илангаяа Виктор Чикачёв, Василий Коробкин, Владимир Плюснин гэгшэд айлшадай һүртэй шанга добтолгын урдаһаа үнэн бэеэ бэлжэ ороходоо, тиимэшье бэлээр һүрөө абхуулхаар бэшэ байшоо. Эндэһээ наадаанайнгаа гол һудал оложо абаһан манай футболистнууд добтолһоор добтолжо мэдэнэ. Теэд «Сэлэнгэ» командын добтологшод Вознюк, Пугач, Максимов гэгшэдэй сохиһон бүмбэгэ хэдэн удаа айлшадай воротагай хажуу, дээдэ талаар хиидэн гарашаха юм.

Наадаанай хоёрдохишье хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд шанга добтолгодо хэдэн удаа ороһон байгаа. Зүгөөр сохиһон бүмбэгэнь нэгэ гэбэл, айлшадай вратарь Д. Шеремет гэгшын гарта орохо юм, үгы һаа, воротаһаа тээ дээхэнүүр хиидэн гарашаха юм. Хоёр талаһаа бэе бэеынгээ тала руу һайн добтолго хэлсэһэн эдэнэрэй хэнииньшье тоо нээжэ шадахагүй байшоо. Эндэ хоёр командын хамгаалагшад өөһэд өөһэдынгөө уялгые шадамар бэрхээр дүүргэһэн байха юм. Тиин ерэн минутын туршада наадаһан эдэнэр тоо нээлсэжэ шадангүй, 0:0 тоотойгоор уулзалгаяа дүүргэжэ, нэжээд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлхэ болобо.

Энээгээр «Сэлэнгэ» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ уулзалгануудаа дүүргэжэ, Сибириин хото городуудаар айлшалха болоно. Түрүүшынь наадаан сентябриин 7-до Челябинскын «Локомотив» командын стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ юм.

Манай корр.

Манай хөөрэлдөөн

АЛТАН НАМАРАЙ ХЭШЭГ

Хэнэйшье мэдэһээр, жэлэй дүрбэн сагай эгээл баян шэгтэй хаһа газаа орожо ерэнхэй. Мүнөө хаа хаанагүй алтан тарян, огородой эдеэн һээ эхилээд, мүн хүбшэ тайгада ургаһан байгаалиин баялиг — һархяаг, жэмэс, һамар суглуулга байгша оной сентябриин нэгэнһээ республикымнай нютаг бүхэндэ эхилбэ.

Республикын хэдэн аймагуудай госпромхоз, коопзверопромхоз, лесхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй манай корреспондент хөөрэлдэжэ, байгаалиин баялиг, илангаяа хушын һамар суглуулгые хэр бэлэдхэлтэйгээр угтажа байһанаар һонирхожо, доро дурсагдаһан нүхэдһөө тодорхой харюу абаба.

Прибайкалиин аймагай коопзверопромхозой директор В. В. АРХИПОВ:

— Байгша ондо манай аймагта һамар хэзээ хэзээнэйхиһээ элбэг гэжэ багсаамжалагдаа. Ажалшадай депутадуудай соведэй гүйсэдхэхэ комитет тусхай шиидхэбэри гаргажа, манай коопзверопромхоздо, Байгалай, Кикын леспромхозуудта, Прибайкалиин райподо хушын һамар богони болзорто суглуулжа абаха даабари үгэһэн байна. Тиин мүнөө аймагай Карнишиха, Слабкота, Вакулиха, дунда ба ехэ Иркилик, Колочна, Бурля гэжэ газарай хуша хубаарида ороо.

Ажалшадай сүлөөтэй сагтаа ой тайгада гаража, суглуулһан һамар, һархяаг, алирһа байра дээрэнь тушаан абажа байха гурбан бааза эмхидхэгдэбэ. Мүнөөдэрһөө һамар түүхээр 170-аад хүн тайгада гараба.

Тэдэнэрэй хэдэн үдэрэй туршада суглуулһан олзо саг соонь тушаан абажа, 90 тонно һамар суглуулхаар хараалагдаба. Энэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ тусхай трактор, хэдэн мори унаа тиишэ эльгээгээбди.

Хойто-Байгалай аймагай коопзверопромхозой охотовед В. С. ПРОКОПЕНКО:

— Номин тунгалаг Байгал далайн эрьедэ түбхинэһэн манай аймаг байгаалиин хэшэгээр баян юм. Һаяын үдэрнүүдтэ ой тайгадаа элбэгээр ургаһан хушын һамар, алирһан, мойһон, нохойн хоншоор, һархяаг суглуулжа абахамнай. Ажалшадай суглуулһан һамар, жэмэс байра дээрэнь эмхи түримтайгаар тушаан абаха хэдэн пункт эмхидхэгдэһэн байна.

Захааминай аймагай госпромхозой директор Б. Г. ГОМБОЕВ:

— Аймагаймнай ажалшад мүнөөдэрһөө эхилжэ тайгада олоороо гарахань. Һамар түүгшэдтэй хэлсээ хэжэ, тэдэнэрэй суглуулһан һамарые байра дээрэнь тушаажа абаха пунктнуудые Михайловка, Санага, Баян гол, Закаменск, Енгорбой, Цакир нютагуудта эмхидхэжэ, һамар хэхэ мэшээг, хайрсагуудые тиишэнь абаашаһан байнабди. Энээнһээ гадна, хэдэн автомашина ой соогуур ябажа, һамар тушаан абаха. Энэ жэлдэ манай нютагуудта һамар тиимэ һайн бэшэ. Илангаяа Зэдэ голой урда бэеын һамарай гараса муу. Хойто бэедэнь ургасын гараса дундууршаг. Тиибэ яабашье һаань, 140 тонно һамар тушаан абаха түсэбөө дүүргэхые оролдохобди. Суглуулагдаһан һамараа гутаангүй, Закаменск хотодо асаржа, сэбэрлэжэ, хатаажа абаха болонобди. Шингтэй һа... раа гутаахагүйн тула ту... хай «СЗПБ-2,0» ту... электросушилка, мүн ... тонно багтаамжатай һа... агаарта хатааха 50х12 м... талмайтай тусхай склад ... хеэрэнхэйбди. Часай тур... 2 тонно һамар хата... электросушилка хүдэлгэ... хэ.

Кабанскын коопзверопромхозой директор Ю. Г. КО... СТАНТИНОВ:

— Бабушкинай лесхо... табяад хүн гаранхай, һа... суглуулжа эхилбэ. Үнгэ... шэ жэлдэ 25 тонно һа... суглуулжа тушаагаа һэ... Харин байгша ондо һама... гарасын дундуурша... һаань, 65 тонно суглуу... түсэб табигданхай. Энээ... гадна 8 тонно жэмэс, ... тонно һархяаг суглуулагда...

Тайгада гаража һа... түүгшэдһээ байра дээр... тэдэнииень тушаажа аба... гурбан бааза түхеэрһэн, ... дэн толгой мори унаа. ... на эльгээһэн байнабди.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ

ЭДЭБХИТЭД

Ажалшадай дунда ДОСААФ-ай билет тарааха хүдэлмэридэ комсомол, залуушуул эдэбхи үүсхэлтэйгээр, хабаадалсажа, ДОСААФ-ай аймагуудай комитедүүдэй хараалһан түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэнь горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээ болгон Хяагтын, Кабанскын аймагуудай комсомол, залуушуулай эдэбхитэдые абаад үзэе. ВЛКСМ-эй райкомуудай хүтэлбэри доро ажаллаһан эдэнэр үнгэрһэн найма һарын туршада ажалшадай дунда сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулһан байха юм. Энээнһээ гадна, дурсагдагша аймагуудай комсомол, залуушуулай эдэбхитэд ажалшадай дунда ДОСААФ-ай лотерейн билет тараахадаа, түрүү һууринуудые эзэлһэн байба.

Хяагтын аймагай эдэбхитэд 5.500 түхэригэй лотерейн билет тарааһан байгаа. Тиин ээлжээтэ тиражай гарахада, ажалшадай худалдан абаһан билетүүдые шалган гэһээнь, дүн хамта 12.230 түхэригэй шүүбэри тудаһан байба. Хяагта хотын автоклубай жолоошоной курсадо һуралсажа ябаһан Сабиров ...гэ биледээрээ 9.200 түхэр... «Волга» машина шүүһэн ... шоо. Мүн курсантнууд ... түхэригэй онгосын мотоор, ... түхэригэй «Маяк» магнитофон болон бусад зүйлнүүдые ... һэн байха юм.

Хэнэйшье мэдэһээр ... ДОСААФ-ай шүүбэриһээ ... һон мүнгэн спортын бааза, ... ралсалай байшан болон бу... барилгануудта эльгээгдэ... Тиимэһээ ДОСААФ-ай, ком... молой эдэбхитэд ажалшад... дунда ябуулдаг ойлгуулалга... гаа хүдэлмэри бүри һайжа... руулха зэргэтэй.

В. ДАБАЕВ

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 2-һоо 8 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — «Мафин и его веселые друзья» — гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 19.20 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.45 — «Спортын һонин» 20.00 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал. 20.25 — Техническэ мэдээсэл. 20.35 — Аха дүү арадуудай бата хани барисаанай илалта (буряадаар). 20.50 — концерт. 21.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.30 — «Соносхол». 21.35 — «Рекорд» — телевизионно уран һайханай фильм. 22.40 — «Хүгжэмтэ аяншалга» — фильм-концерт.

ВТОРНИК, 3.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.35 — Телевизионно һонин. 19.55 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан программа. 20.35 — «Восточная Сибирь» гэжэ журнал. 20.45 — «Урожай—74». 21.10 — Концерт. 21.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.50 — «Буряадай актёрнууд кинодо» гэһэн дамжуулга. 22.20 — Техническэ мэдээсэл. 22.30 — «Соносхол». 22.35 — «Люди из легенды» телевизионно документальна фильм.

СРЕДА, 4.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Сайн байна, һургуули» — гэһэн дамжуулга (буряадаар). 18.25 — «Как волк Вова на Марс летал» — гэһэн фильм. 18.40 — Телевизионно һонин.

Орбита. 19.00 — «Время мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — Табан зүйлэй мүрысөөгөөр Дэлхэйн чемпионат (үнгэтэ). 20.10 — «Песня—74» — (үнгэтэ). 20.40 — Болгариин Арадай Республикын соёл культурын үдэр СССР-тэ, кремлиин съездын ордон сооһоо дамжуулга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.40 — «Астронавты встречаются в Баку» — телевизионно документальна фильм. 20.05 — «Совет арадай дуун» — концерт.

ЧЕТВЕРГ, 5.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Прогресс» — гэһэн программа.

Орбита. 19.00 — «Время — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 20.10 — Техническэ мэргэжэл олголгодо — һуралсалай шэнэ жэл угтуулан. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй техническэ мэргэжэл олгохо талаар түрүүлэгшэ А. А. Булгаков дамжуулгада хабаадалсаха (үнгэтэ). 20.25 — «Дэлхэйн арадай творчество» — гэһэн дамжуулга (үнгэтэ). 20.50 — «Совесть» телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (4-дэхи сери).

Улаан-Үдэ. 22.10 — «ВДНХ-да хабаадагшад тухай хөөрэнэбди. 22.40 — «Экран» — телевизионно суглуулбари.

Орбита.Ород арадай Гүрэнэй Хойто зүгэй арадуудай хоор. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 22.10 — Запсиб ,жизнь моя» — Телевизионно очерк. 22.40 — «Искусствын уран бэлигтэн» — СССР-эй арадай артист П. Массальский.

ПЯТНИЦА, 6.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00 — «Звездочка» — октябрятанарта. 18.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ».

«Орбита» — 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «1974 оной таряа хуряалга».

«Орбита». 20.05 — «Социализмын найдамтай түгэс дабшалта» БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Тодор Живков совет телевиденеэр үгэ хэлэхэ. 20.25 — «Совесть» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (5-дахи сери). 21.55 — Уран зохёолшодой 1 бүхэсоюзна съездын 40 жэлэй ойе угтуулан СССР-эй уран зохёолшодой Союзай 5-дахи пленумһээ репортаж. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.40 — Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. Италиһаа дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 20.05 — Хүгжэмтэ уулзалганууд.

СУББОТО 7.

«Орбита». 13.00 — Дамжуулгын программа. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Мультфильмнүүд (Болгариһаа). 13.45 — Элүүр энхын булан. 14.15 — Совет оронной үхибүүд (үнгэтэ). «Утро нашего детства» телевизионно документальна фильм уран зохёолшо П. Боцу оролтын үгэ хэлэхэ (үнгэтэ дамжуулга). 15.15 — «В мире животных (үнгэтэ). 16.10 — Москвагай опереттын театрай нээлгын сезон. 16.40 — Мүнөөдэр эрдэм бэлиг (үнгэтэ). 17.10 — Маргарита Николова дуулана. (Болгари). 17.35 — «Акваланги на дне» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — Болгариин Арадай Республикын программа. Мүнөөдэр Болгари. Болгариин хатар, дуунай ансамблиин артистнуудай концерт. «Встреча» гэжэ телевизионно уран һайханай фильм. 21.55 — «Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. Италиһаа дамжуулга (үнгэтэ). 22.25 — «Парень из нашего города» уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 15.50 — «Хүгжэмтэ аяншалга» фильм-концерт. 16.40 — «Созидатели» — телевизионно документальна фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 8.

Улаан-Үдэ. 11.55 — Дамжуулгын программа. 12.00 — Мүнөөдэр танкистын үдэр.

«Орбита». 13.00 — Дамжуулгын программа. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Мультфильмын программа (үнгэтэ). 13.40 — Совет орондоо алба хэнэб!» 14.4... — Циркын галнууд. 15.50 — Мүнөөдэр танкистын һай... дэр. Советскэ Союзай маршал А. Х. Бабаджанян үг... хэлэхэ. (үнгэтэ). 15.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ) 16.00 — киногоор аяншалга (үнгэтэ). 17.00 — «Рондо для фортепьяно с оркестром» Ф. Шопенэй хүгжэм. 17.1... — Уласхоорондын һони... 17.45 — «Не оглядывайся назад» — уран һайханай фильм (Болгари). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — Спортын программа. 1. Онгосоор һэлюурдэлгээр дэлхэйн чемпионат. Швейцариһаа дамжуулга 2. Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. Италиһаа дамжуулга 20.25 — «Война мумий» — телевизионно-документальна фильм (үнгэтэ). 22.00 — «Уран бэлигтэнэй хото». (үнгэтэ) 22.20 — «Сопот-74» — эстрадын дуунай концерт. Польшоһоо дамжуулга. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.0... «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.40 — «Пиковая дама» — А. С. Пушкинай зохёолые Д. М. Журавлёв уншана. 20.50 — Амаралтын концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй Центральна Комитедтэ. «Үглөөдэр һургуули эхилхэнь» — түрүү бэшэг. Таряа хуряалгын ябаса тухай республикын ажахынуудһаа мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Дабаан дээрэ буулгагдаһан десант» — БАМ-ай барилга дээрэһээ фоторепортаж. Арадай хиналтын городской комитедтэ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Табан хүһанай дэргэдэ» — А. Бальбуровай шэнэ романһаа хэһэг. Хилын сааннаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрүүшын хэшээлэй урда тээ» — фото-мэдээсэл. АПН-эй материалнууд. «Сентябрь ямар байхаб?» — сагай уларил шэнжэлэлгын тэмдэглэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Мультфильмнүүд харуулагдаха. 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Мүнөөдэр — Нефтиин ба газай промышленностиин үдэр». СССР-эй нефтиин промышленностиин министр В. Д. Шашинтай хөөрэлдөөн. 14.55 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. 15.25 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Мүнөөдэр — Нефтиин ба газай промышленностиин үдэр». СССР-эй газай промышленностиин министр С. А. Оруджевтай хөөрэлдөөн. 15.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Жизнь после боя» — телевизионно документальна фильм. 17.35 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Табадахи четверть» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. Турциһаа дамжуулга. 20.10 — Документальна экран. 21.10 — «РСФСР-эй арадай артист Ю. Мазуров дуулаха». 21.55 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Садко» — уран һайханай фильм. 23.25 — «Совет дуун» — гэһэн ансамблиин концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

13.30 — «Земля, до востребования» — уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери)

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры, школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02528. Заказ № ...